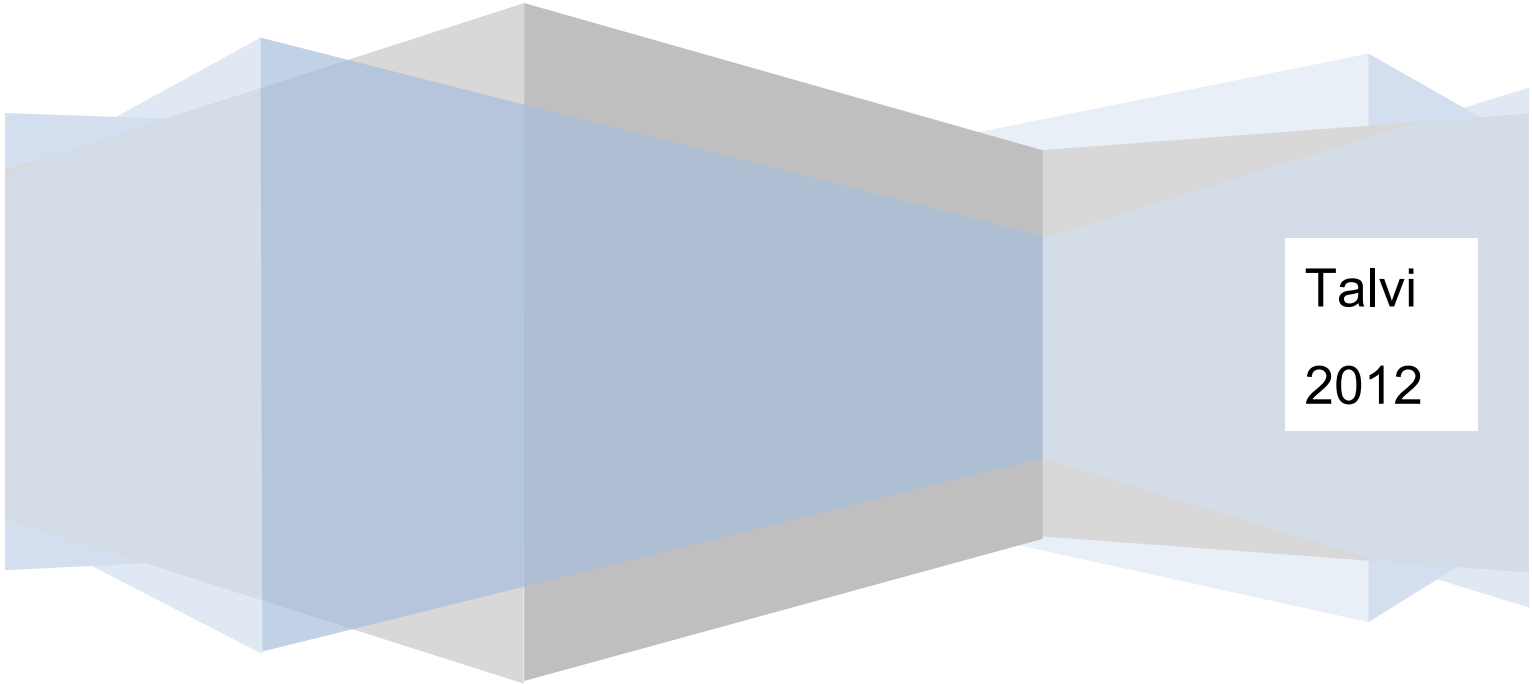

Töihin CERNiin opas

Käytännön vinkkejä CERNiin siirtymiseen

Tekes, Tieteen suurhankkeiden teollisuusaktivointiprojekti

Talvi
2012

Sisällysluettelo

CERNIN ESITTELY	5
TULEVAT DEADLINET	5
TYÖ- JA OPISKELUMAHDOLLISUUDET CERNISSÄ	6
Opiskelu- ja harjoittelumahdollisuudet CERNissä	6
Technical Student	6
Summer Student Programmes	6
Short term Student / Stagiaires	7
Apprenticeship	7
Administrative Student	8
Työ- ja jatko-opiskelumahdollisuudet CERNissä	8
Doctoral Students	8
Fellowship Programme	8
CERNin työntekijäksi	9
Marie Curie Initial Training Networks (ITN)	9
Associates	10
ASUMINEN	10
Asunnon vuokraus	11
Asunnon ostaminen	13
Vailla asuntoa	13
Pankit	14
Sähkö	15
Vesi	15
Puhelinliittymät	15
Internet	15
TV-lupamaksu	16
PUOLISO TAI PERHE MUUTTAA MUKANA	16
Lapset	16
Yleistä päivähoidosta	16
Yleistä koulunkäynnistä	17
Päivähoito ja esikoulu Geneven alueella	18

Koulunkäynti Geneven alueella.....	18
Suomenkielinen opetus	19
Päivähoito ja esikoulu Ranskan lähialueilla	20
Koulunkäynti Ranskan lähialueilla.....	21
Minne mennä lasten kanssa?	22
Paikallisen sosiaaliturvan piiriin pääseminen	25
Työpaikat.....	29
Kouluttautuminen	30
Mitä voi tehdä.....	30
CERNISSÄ	33
Työpaikkahaastattelu	33
Miten päästä CERNiin.....	33
Meyrinin alue	33
Prévessin alue	35
Ensimmäiset päivät CERNissä	35
HIPin kesätyöntekijät	36
Työpäivät CERNissä	37
Lomat	37
Sisäänkäynnit.....	37
Oikean rakennuksen ja kerroksen löytäminen	38
Ruokailut	38
Kulkeminen alueella	39
Shuttle Service.....	39
Parkkeeraaminen alueella	39
Pyörät.....	40
Vieraat CERNissä	40
Työ- ja oleskeluluvat	40
Pankkitilin avaus ja rahanvaihto	42
Työkorvausten maksaminen ja verotus.....	43
Omaisuuksien tuominen mukana	43
Verovapaa auto	44
CERNin palvelut.....	44
Terveyspalvelut.....	44

Posti	44
Pankit	45
Lehtikioski	45
Suomi-toimisto	45
UNIQA	45
Matkatoimisto	45
Valokuva-automaatti	45
Microcosm-näyttely	45
Universe of particles – näyttely	46
CERN Shop	46
Tietokoneet	46
Kirjasto	46
Kun lähdet CERNistä	46
YLEISTÄ	47
Terveystieteidenhuolto	47
Korvauksen hakeminen UNIQAlta	48
Suomen sosiaaliturva	48
Eurooppalainen sairaanhoitokortti	49
CERNin Socials Affairs Service	49
Jos ahdistaa	49
Matkustaminen autolla	50
Jos ei ole autoa	51
Yleiset kulkuneuvot	51
Kaupat	52
Arkipyhät	52
Rajan ylittäminen	52
Kielen opiskelu	52
Vapaa-aika	53
YHTEYSTIETOJA	55
HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ	56

HUOM: Punaisella merkitettyjen linkkien avaamiseen vaaditaan CERNin sisäiset tunnukset, jotka annetaan työsuhteen alettua.

CERN MAHDOLLISUUKSIEN MAAILMA

CERNIN ESITTELY

1950- luvun alussa perustettiin Conseil Européen pour la Reserche Nucléaire-neuvosto koordinoimaan eurooppalaista ydintutkimusta. Nykyään CERN on 20 jäsenmaan hallinnoima Euroopan ydinfysiikan tutkimusjärjestö, joka pyörittää maailman suurinta hiukkasfysiikan tutkimuskeskusta.

Keskus sijaitsee Geneven länsipuolella Sveitsin ja Ranskan rajalla. Kaksi pääaluetta ja lukuisat "maailman suurinta konetta" LHC:tä reunustavat koeasemat muodostavat tähän vuorten ympäröimään laaksoon todella ainutlaatuisen työskentely- ympäristön.

CERNissä työskentelee vakituisesti noin 2200 työntekijää. Tämän lisäksi siellä vierailee vuosittain noin 10 000 tutkijaa, opiskelijaa ym. suorittamassa toinen toistaan erilaisempia tehtäviä ja tutkimuksia.

CERNin päätehtävä, hiukkastutkimus on reilussa 50-vuodessa niittänyt useita Nobel-palkintoja ja johtanut läpimurtoihin aina lääketieteestä materiaalteknologian kautta avaruustutkimukseen. Yhteisön toimivuuden helpottamiseksi CERNistä löytyy suuri määrä palveluja kuten pankki, posti, oma palokunta jne.

Ainutlaatuista ei ole vain alueen hulppea ympäristö vaan myös CERNin ammattilaisten kirjo on uskomaton. Henkilöstön ravintoloissa ja kahviloissa voi kuulla kuinka fyysikot väittelevät siitä, miten antimateriaa tulisi säilöä, kuljettajat siitä miten näitä säiliöitä tulisi kuljettaa ja sihteerit siitä, miten edelliset toiveet tulisi välittää taloushallinnolle. CERNiläisten motivaatio on omaa luokkaansa, koska täällä kaikki saavat olla tekemässä sitä mikä heitä eniten kiinnostaa. CERNissä työt tehdään kun ne on tehtävä ja vain sen takia, että ne todella halutaan tehdä.

Tervetuloa mukaan!

TULEVAT DEADLINET

-Summer Student Programme:	25.1.2012
-Summer Student Programme HIP:	31.1.2012
-Fellowship Programme:	1.3.2012
-Graduate Engineering Training Scheme:	1.3.2012
-Technical Student:	6.3.2012
-Doctoral Student:	6.3.2012
-Administrative student:	6.3.2012
-Scientific Associateship:	9.3.2012
-Openlab Students:	30.3.2012
-Corresponding Associateship:	9.3.2012

TYÖ- JA OPISKELUMAHDOLLISUUDET CERNISSÄ

CERN tarjoaa monia työ- ja opiskelumahdollisuuksia pääasiassa fysiikan ja tekniikan alan osaajille. Vuosittain tarjotaan myös muutamaa paikkaa hallinnollisen alan opiskelijoille. CERNiin tulo on helppoa. Sinun ei edes tarvitse hoitaa itsellesi työ- ja oleskelulupia sillä CERN hoitaa ne puolestasi. Ohessa on lisätietoa Cernin tarjoamista mahdollisuuksista.

Opiskelu- ja harjoittelumahdollisuudet CERNissä

Technical Student

Technical Student -ohjelma on suunnattu insinööri-/DI-opiskelijoille, joilla on joko tekninen (koneenrakennus, mekaniikka, detektorit, materiaalitekniikka, elektroniikka, robotiikka, ohjelmistotekniikka jne.), kaupallinen tai kokeellinen fysiikkatausta. Opintojen tulee tähdätä maisterintutkinnon tasoiseen koulutukseen ja hakijalla tulee olla takana vähintään 18 kk opintoja. Teoreettisen tai kokeellisen hiukkasfysiikan opiskelijat eivät voi hakea Technical Student -ohjelmaan. CERN jakson pituus on 6-12 kuukautta ja se soveltuu erittäin hyvin pakolliseksi harjoitteluksi tai lopputyön tekemiseen. CERN maksaa opiskelijalle n. 3151CHF /kk verovapaana. Ohjelmaan voi hakea kolme kertaa vuodessa. Valintakomitea kokoontuu noin 1,5 kuukautta hakuajan umpeutumisen jälkeen. Hakijoille ilmoitetaan alustavat tulokset noin kuukauden sisällä kokouksesta yleensä sähköpostilla. Aloituspäivä on noin 3-4 kuukautta deadlinesta.

Lisätietoa ja hakulomakkeet löydät kohdasta students:

<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Jobs/Jobs.html>

Technical Student -ohjelmaan voit päästä kolmella eri tavalla:

- 1) Haet ohjelmaan ja odottelet mitä sieltä vastataan.
- 2) Haet sopivan henkilön CERNistä, jolla on tarjota mielenkiintoisia töitä ja sovit hänen kanssaan töistä sekä siitä että pääset hommiin hänelle tämän ohjelman kautta. Tällöin valintakin on lähes varma. Oikean henkilön löytämisessä kannattaa hyödyntää CERNin kotisivuja (www.cern.ch) sekä CERNin puhelinluetteloa (<http://consult.cern.ch/xwho>)
- 3) Hankit itse rahoituksen ja tarjoudut jollekin CERNiläiselle lopputyötä tekemään.

Summer Student Programmes

CERNiin voi päästä kesäksi monella eri tavalla.

Summer Student Programme CERN

Cernin Summer Student -ohjelma on tarkoitettu teknistä, kaupallista, ohjelmistotekniikka tai fysiikkataustaa omaaville opiskelijoille, joiden opinnot ovat kestäneet jo 3 vuotta. Työskentelyn lisäksi opiskelijat pääsevät muun muassa osallistumaan varta vasten heitä varten järjestetyille luennoille ja tutustumaan alueen

eri tiloihin. Jakson kesto on 8-13 viikkoa, jonka aikana opiskelijan tulee laatia lyhyt raportti työstään. Kesäharjoittelijan tuki on 91CHF/päivä. Ohjelmaan haetaan vuoden alussa. Hakutulokset ilmoitetaan noin kahden kuukauden sisällä deadlinesta.

Lisätietoa ja hakulomakkeen löydät kohdasta students:

<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Jobs/Jobs.html>

Summer Student HIP

HIP eli Helsinki Institute of Physics tarjoaa useita 3 kuukautta kestäviä kesäharjoittelupaikkoja CERNissä. Ohjelma on suunnattu HIPin ohjelmaan osallistuvien korkeakoulujen (www.hip.fi) teknistä, kaupallista, ohjelmistotekniikka tai fysiikkataustaa omaaville opiskelijoille. Opiskelijan oppilaitoksen tulee sitoutua maksamaan osa kuluista. HIP tekee tämän sopimuksen oppilaitoksen kanssa. HIP maksaa kesäharjoittelijoille päivärahaa, joka vuonna 2010 oli 1100CHF/kk. Oppilaitoksen korvaus maksetaan euroissa suomalaiselle tilille. HIP maksaa harjoittelijan matkakulut. Lentolippujen varauksen hoitaa CERNin Suomi-toimisto. Mikäli opiskelija saapui muuten kuin lentokoneella, korvataan matkakulut jälkikäteen kuitteja vastaan korkeintaan samansuuruisina kuin halvin lentolipun hinta olisi ollut. Kesäpaikkoja haetaan aina alkuvuodesta. Hakutulokset ilmoitetaan noin kuukauden sisällä haun umpeutumisesta.

Lisätietoa löydät <http://www.hip.fi/educations/kesaharjottelu.html>.

Openlab Student

Openlab Student -ohjelma hakee ohjelmistotekniikkataustaa omaavia opiskelijoita kesäksi CERNiin. Ohjelma antaa opiskelijalla erinomaisen mahdollisuuden muun muassa tutustua osaan alan uusimmista laitteista ja ohjelmistoista ja siihen kuinka niitä hyödynnetään suurenergiafysiikassa. Useimmiten opiskelijalle maksetaan tukea n. 2500CHF/kk, josta puolet kustantaa opiskelijan oppilaitos.

Lisätietoa ja hakulomakkeen löydät <http://www.cern.ch/openlab>.

Short term Student / Stagiaires

Stagiaires ohjelma on tarkoitettu opiskelijoille, jotka etsivät enintään 5 kuukauden opintoihin liittyvää palkatonta harjoittelujaksoa. Ohjelmaan on koko ajan avoinna oleva haku, mutta paikkoja on rajoitetusti. Hyvin rajoitettu määrä paikkoja saattaa olla avoinna hallinnollisen alan opiskelijoille.

Lisätietoa ja soveltuvimmat alat löydät:

https://ert.cern.ch/browse_www/wd_portal.show_page?p_web_site_id=1&p_text_id=7

Apprenticeship

CERN ottaa vuosittain 6 teknisen alan opiskelijaa ja 2 hallinnollisen alan opiskelijaa oppisopimuskoulutukseen. Koulutus kestää 3-4 vuotta ja kuten Suomessa, työn lisäksi käydään oppitunneilla noin 1-2 päivää viikossa. Oppitunnit eivät aina ole Genevessä. Hakijoilla tulee olla todella vahva ranskan kielen taito sillä koko koulutus käydään ranskaksi.

Lisää tietoa löytyy kohdasta Apprentices:

<https://hr-recruit.web.cern.ch/hr-recruit/appr/default.asp>

Administrative Student

Ohjelma on tarkoitettu hallinnollista alaa opiskeleville, joko pakollista harjoittelua tai päättötyön tekoa varten. Jakson pituus on 2-12 kuukautta. Haku on jatkuvasti avoinna, mutta paikkoja on hyvin rajoitetusti. Paikkaa voi hakea, jos opiskelut ovat kestäneet vähintään 18 kuukautta. Käytännössä ohjelman hyödyntämisestä sekä työn aiheesta pitää sopia CERNiläisen ohjaajan kanssa etukäteen. Ohjaajan löydyttyä hakuprosessi kestää noin 2 kuukautta. Soveltuvimmat alat ovat teollisuustalous (AMK/KK/YO), käännöstyö, korkeampi toimistotyö, laskentatoimi, lakipalvelut, henkilöstöhallinto, kirjastonhoito, logistiikka sekä suunnittelun hallinta. Veroton korvaus Administrative Studenteille on n. 2800CHF/kk.

Lisätietoa löytyy kohdasta student:

<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Jobs/Jobs.html>

Työ- ja jatko-opiskelumahdollisuudet CERNissä.

Doctoral Students

Tohtorin tutkintoa suorittavilla opiskelijoilla on mahdollisuus tulla CERNiin 12 -36 kuukaudeksi. Ohjelma on tarkoitettu tieteellisen ja teknisen alan opiskelijoille (ei kuitenkaan teoreettisen tai kokeellisen hiukkasfysiikan opiskelijoille). CERNiin voi tulla tutkimaan oman yliopiston kanssa sovittua aihetta tai vaihtoehtoisesti aiheen voi saada CERNistä. Valinnan todennäköisyyttä voi nostaa, sopimalla työstään etukäteen CERNiläisen ohjaajan kanssa. Ohjelmaan voi hakea 3 kertaa vuodessa. Tohtoriopiskelijoille maksetaan tukea verovapaana noin 3560 chf/kk. Valintakomitea kokoontuu noin 1,5 kuukautta hakuajan umpeutumisen jälkeen. Hakijoille ilmoitetaan alustavat tulokset noin kuukauden sisällä kokouksesta. Aloituspäivä on noin 3-4 kuukautta deadlinesta.

Lisätietoa ja hakulomakkeen löydät kohdasta students:

<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Jobs/Jobs.html>

Fellowship Programme

Fellowship paikkoja on avoinna noin 130 vuodessa. Ohjelma on tarkoitettu teknistä, kaupallista, ohjelmistotekniikka tai fysiikkataustaa omaaville. Ohjelmia on kaksi.

Senior Fellowship Programme on suunnattu tohtorin tutkinnon suorittaneille tai ainakin neljä vuotta työkokemusta hankkineille.

Junior Fellowship Programme taas on tarkoitettu vastavalmistuneille, enintään maisterintutkinnon suorittaneille, joilla on alle 4 vuotta työkokemusta.

Graduate Engineering Training Scheme (GET) tarjoaa paikkoja sekä kandidaatin (ei yli 4 vuotta työkokemusta alalta) ja maisterin tutkinnon (ei yli 10 vuotta työkokemusta alalta) suorittaneille insinööreille.

Työjakso kestää 1-2 vuotta. Ohjelmaan voi hakea kaksi kertaa vuodessa. Valintakomitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa (yleensä toukokuussa ja marraskuussa). Hakutulokset ilmoitetaan noin kuukauden sisällä kokouksesta. Työt alkavat 6kk sisällä kokouksesta.

Lisätietoa ja hakulomakkeen löydät:

https://ert.cern.ch/browse_www/wd_portal.show_page?p_web_site_id=1&p_text_id=4

CERNin työntekijäksi

CERNin työntekijähaku on jatkuvasti avoinna.

Lisää tietoa ja avoimet työpaikat löydät kohdasta Staff employment opportunities:

<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Jobs/Jobs.html>

Marie Curie Initial Training Networks (ITN)

CERN osallistuu usein EU -rahoitteisiin ITN- projekteihin, joiden kautta organisaatioon avautuu 2-3 vuotta jatkuvia Fellowship paikkoja. Avoimista paikoista ilmoitetaan mm. organisaation sivuilla. Marie Curie ITN projekteilla pyritään vahvistamaan eurooppalaisen teollisuuden tieteellistä ja teknillistä pohjaa sekä kansainvälistä kilpailukykyä. Samalla se edistää EU:n politiikan mukaista tutkimusta.

Lisätietoa paikoista löydät:

https://ert.cern.ch/browse_www/wd_portal.show_page?p_web_site_id=1&p_text_id=8

Avoimia ITN paikkoja:

PicoSEC:

PicoSEC Initial Training Network (ITN) kokoaa yhteen varhaisessa vaiheessa olevia ja kokeneita tutkijoita ympäri maailmaa, osallistumaan jäseneltyyn, integroituun ja monialaiseen koulutusohjelmaan. Ohjelma on tarkoitettu tutkijoille tutkimus ja kehitysprojekteissa jotka on suunnattu kehittämään uudentyyppisiä huippunopeiden fotonien ilmaisimia PET-kuvaukseen ja suurenergiafysiikkaan.

ITN koostuu julkisista ja yksityisistä organisaatioista Euroopassa ja perustuu yhteiseen tutkimusohjelmaan, jonka tavoitteena on lisätä taitojen vaihtoa julkisen ja yksityisen sektorien välillä, samalla parantaen palveluksessa olevien tutkijoiden uranäkymää.

Hakuajan deadline: **31.1.2012**

Lisätietoa ja avoimet työpaikat löydät:

<http://picosec.web.cern.ch/picosec/>

https://ert.cern.ch/browse_www/wd_portal.show_job?p_web_site_id=1&p_web_page_id=10031

TALENT:

TALENT ITN tarjoaa urakehitystä nuorille tutkijoille instrumentoinnin säteilynmittauksen alalla. ITN keskittyy luotsaamaan uusia huippu-teknologioita ATLAS pikselinhavaitsijaan ja tulevaisuuden tarkkuusseurantajärjestelmien ilmaisimiin. TALENT vahvistaa yhteistyötä tutkimuksen ja monitieteisen teollisuuden alojen välillä.

Hakuajan deadline: **29.2.2012**

Lisätietoa ja avoimet työpaikat löydät:

https://ert.cern.ch/browse_www/wd_portal.show_job?p_web_site_id=1&p_web_page_id=10140

Associates

CERN tarjoaa toimitilojaan asemansa vakiinnuttaneille tutkijoille kahden erilaisen Associateshipin kautta.

Scientific Associateship -ohjelman puitteissa hakija voi tulla ottamaan osaa CERNin toimiin yleensä vuodeksi. Hakijan tulee olla oman koti-instituution palkkaama, mutta CERN maksaa pientä taloudellista korvausta.

Corresponding Associateship -ohjelma taas on tarkoitettu jo CERNistä kokemusta saaneelle tutkimus- tai opetushenkilöstölle heidän ammattitaitonsa kehittämiseksi. CERN – jakson pituus voi olla enintään 6kk. Hakijan tulee saada palkka omalta koti-instituutioltaan, mutta CERN maksaa pientä taloudellista avustusta.

Valintakomitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa (yleensä toukokuussa ja marraskuussa). hakutulokset ilmoitetaan noin kahden viikon sisällä kokouksesta. CERN - jakso alkaa 2-12 kuukautta kokouksen jälkeen.

Lisää tietoa löydät kohdasta Associates:

https://ert.cern.ch/browse_www/wd_portal.show_page?p_web_site_id=1&p_text_id=6

ASUMINEN

Asuntoa voi alkaa etsiä jo Suomesta käsin, mutta helpompaa voi olla tehdä se paikan päällä. Jos olet asettumassa alueella pitemmäksi aikaa voi olla syytä vuokrata väliaikainen asunto, joka helpottaa varsinaisen kodin löytämistä.

Vuokranantajat haluavat useimmiten tavata uuden vuokralaisen ennen sopimuksen tekemistä. Asuntojen taso ei aina vastaa Suomen tasoa erityisesti kylpyhuoneen ja keittiön osalta. Tästäkin syystä on hyvä olla paikan päällä (tai pyytää mahdollista tuttua alueelta) tutustumassa asuntoon ennen kuin sen vuokraa. Jos tämä ei ole mahdollista vuokranantajat lähettävät yleensä mielellään kuvia, josta on mahdollista saada jonkinlainen käsitys siitä mihin on muuttamassa.

On myös hyvä huomioida, että vaikka Geneven kaupunki on kiven heiton matkan päässä, CERNin läheinen Ranska koostuu pienemmistä kylistä ja kaupungeista. Tästä johtuen julkinen liikenne on paljon vähäisempää kuin Genevessä, jossa se toimii erittäin hyvin. Ranskan puolelta CERNiin pääse bussilla suoraan vain Thoirysta, Sergysta ja Saint Genis Pouillystä. CERNiä lähin kylä on Ranskassa Saint Genis Pouilly ja Sveitsissä Meyrin. Asuntoja on tarjolla sekä kalustettuna, että kalustamattomana. Vuokrasopimuksen ehdot voivat riippua siitä vuokrataanko asunto kalustettuna vai kalustamattomana. Esimerkiksi Ranskassa normaalisti kalustettu asunto vuokrataan 1 vuodeksi, 1 kuukauden irtisanomisajalla ja vuokranantaja voi pyytää yli 1kk takuuvuokran (yleensä 2 kk vuokra). Kalustamattomasta asunnosta taas tehdään 3 vuoden sopimus, 3 kuukauden irtisanomisajalla ja takuuvuokraa voi pyytää vain 1 kuukauden vuokraa vastaavan summan.

Yleisen mielipiteen mukaan asuminen Ranskassa on halvempaa kuin Sveitsissä, mutta riippuen mitä ostaa ja missä asuu, kustannuksissa ei välttämättä ole paljon eroa. Esimerkiksi Sveitsissä TV-lupamaksu (joka käytännössä kaikkien on maksettava) on kalliimpi kuin Ranskassa, mutta Ranskassa taas asukkaat joutuvat maksamaan Taxe d'habitationin eli asukasveron joka vuosi (maksu määräytyy asunnon ja pääluvun mukaan ja on joitakin satoja euroja/vuosi). Bensa taas on suhteellisesti halvempaa Sveitsissä ja diesel taas Ranskassa. Lisää eri maiden hintatasosta voit lukea alla olevasta linkistä. (Huom! tiedot vuodelta 2005). On myös hyvä huomioida, että Sveitsin ranskankielinen alue muistuttaa enemmän ranskaa kuin Sveitsin saksankielistä aluetta.

https://hr-recruit.web.cern.ch/hr-services/Int/Locinfo/cost_living.asp

Asunnon vuokraus

Asuntoja voi etsiä monella tavalla, mutta helpoin tapa on CERN marketin tai CERN Housing Servicen kautta. Näiden foorumeiden kautta CERNiläiset ja CERNiläisille halukkaasti vuokraavat, tarjoavat asuntojaan.

Muista, että hyvä asunto on usein vuokrattu alle vuorokaudessa ilmoituksen julkaisusta, joten ole nopea. Tämä pätee erityisesti Geneven kaupungin alueella. Kannattaa siis seurata tarjontaa myös esimerkiksi viereisessä Vaudin kanttoonassa. Yleensä Ranskan puolelta on helpompaa ja nopeampaa saada asunto kuin Sveitsin puolelta.

CERN marketin tai Housing Servicen kautta vuokratuissa asunnoissa säästyy yleensä välittäjien palkkioilta ja raskaammalta byrokratialta.

CERN market sivuston käyttö vaatii rekisteröitymistä. Rekisteröityminen kuitenkin kannattaa, sillä sivuston kautta löydät asuntojen lisäksi myös huonekaluja, tietokoneita, pyöriä yms. joita CERNistä lähtevät myyvät eteenpäin.

Sekä Ranskassa, että Sveitsissä on paljon asunnonvälitysfirmoja, jotka voivat auttaa asunnon etsimisessä. Tätä kautta vuokratut asunnot ovat useimmiten hyväkuntoisia. Välitysfirma perii palveluistaan usein n. 300–900€ palkkion. Tämän lisäksi on joskus maksettava vielä takuuvuokra (1-2 kk) sekä mahdollisesti saatava joku vuokran takaajaksi.

Sveitsin puolella asuntoja vuokraa myös régie, joka vastaa suomalaista isännöitsijää. Voit joutua kirjoittamaan asiapaperin régielle, jossa selvität miksi olet kiinnostunut asunnosta. Lisäksi hän voi vaatia vakuuden siitä, että olet vuokranmaksukykyinen. Tätä varten tulee mennä

Administration Cantonale Genevoise
Département des Institutions
Office des Poursuites,
Rue du Stand 46,
1204 Genève, Switzerland
Puh. +41 22 388 90 90

Varteenotettava vaihtoehto on myös kerätä porukka ja vuokrata vaikka omakotitalo yhdessä. Tämä on melko edullinen vaihtoehto. CERN marketissa mainostetaan usein myös kimppakämpissä vapaana olevia huoneita.

Ennen asunnon vuokraamista kannattaa tiedustella vuokranantajalta mitkä kaikki kulut sisältyvät vuokraan. Tällaisia kuluja saattavat olla; vesi, sähkö, muut juoksevat kulut, Ranskan puolella maksettavat verot ja lämmitys (saattaa sisältyä sähkölaskuun).

Virallista tietoa vuokraamisesta, vuokralaisen oikeuksista ja siitä miten tulisi toimia ongelmatapauksissa ym. saa sekä Ranskassa, että Sveitsissä (Sveitsissä palvelu on maksullinen). Palvelut ovat ranskankielisiä.

Ranskassa tietoa saa Adil'n kautta: <http://www.anil.org/>

Sveitsissä tietoa saa Asloca'n kautta: <http://www.asloca.ch/>

CERN market: <https://espace.cern.ch/cern-market/default.aspx>

Housing Service (mm. Lista alueen hotelleista ja asunnonvälitys firmoista): <http://housing-service.web.cern.ch/housing-service/>

Geneva Welcome Centre: <http://www.cagi.ch/en/qui-sommes-nous-but-cagi.php>

CERNin asuntosivut <https://espace.cern.ch/hostel-service/default.aspx>

Muita asuntosivuja (asunnot pääosin Sveitsissä):

www.immoscout24.ch

www.immostreet.ch

www.homegate.ch

www.worldradio.ch

www.home.ch

www.glocals.ch

www.anibis.ch (yksityisiä ilmoituksia laidasta laitaan, myös asuntoja)

Asunnon ostaminen

Ostoaikaisissa olevien kannattaa ottaa yhteyttä paikallisiin välitysfirmoihin. Tarjontaan voi tutustua, joko firmoista saatavien esittelylehtisten tai firmojen kotisivujen kautta. CERN marketissa mainostetaan myös myytäviä asuntoja. Asuntojen hintataso on noin Helsingin tasoa.

CERN market: <https://espace.cern.ch/cern-market/default.aspx>

Alueen asunnonvälitys firmoja: <http://housing-service.web.cern.ch/housing-service/links.html>.

Vailla asuntoa

Genevessä ja sen lähialueilla on lukuisia hotelleja ja hostelleja joista voit varata itsellesi yösijan. CERNillä on myös oma hostelli, joka sijaitsee CERNin Meyrinin alueella. Hostellin vastaanotto on rakennuksessa 39. Katso kartta <http://maps.cern.ch/mapsearch/> (laita rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään).

Hostellirakennuksia on kolme, joista kahdessa on yhteinen keittiö. Kolmannessa ei ole ruuanlaitto mahdollisuutta ja ruuan säilyttäminen ja syöminen huoneissa on kielletty. CERNin ravintola 1 (katso kartta <http://maps.cern.ch/mapsearch/>, laita rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään) myy kuitenkin päivittäin aamupalan, lounaan ja illallisen suhteellisen edullisesti (lounas noin 10CHF). Myös ravintola 2 on auki arkisin 7.00–17.30 ja tarjoaa kolme aterialla. Huonetta varatessa on mahdollista valita haluamansa huonetyyppi, mutta ei rakennusta. Varaukset kannattaa tehdä hyvissä ajoin sillä hostelli on usein hyvin täysi. Lisäksi Saint Genis Hostellista on mahdollisuus varata huone CERN hostellin kautta. Hostelli sijaitsee Saint Genis Pouillyssa noin 2km CERNistä. Tosin Saint Genisin hostellin taso on huomattavasti alhaisempi verrattuna CERNin alueen hostelleihin.

Kaikki hostellihuoneet varataan henkilöille, joilla on kytkös CERNiin. Ulkopuoliset eivät voi varata huoneita.

Hostelli tarjoaa myös listan joistain lähialueilla olevista hotelleista ja hosteilleista. Hinnaston ja lisää tietoa hostellista ja varauksen tekemisestä saat <https://espace.cern.ch/hostel-service/Lists/Hotels/AllItems.aspx>

Pankit

CERNiläiset avaavat pankkitilin Sveitsiin (yleensä UBS -pankki, joka sijaitsee CERNin Meyrinin alueella). Useat henkilöt kuitenkin asuvat Ranskan puolella ja tällöin tilin avaaminen myös sinne voi olla tarpeellista. Tilin omistaminen helpottaa huomattavasti esimerkiksi sähkö- ja Internet sopimusten tekemistä. Useille yrityksille on vaikeaa hyväksyä asiakasta, jolla ei ole Ranskassa tiliä. Jos sopimuksen kuitenkin saa solmittua ilma tiliä, tulee lasku usein maksaa postissa, jolloin laskuun lisätään aina ”toimitusmaksu” (joitakin euroja). Ranskassa yritysten kanssa tehdään yleensä suoraveloitussopimus. Sveitsissä käytetään paljon enemmän nettipankkia.

Tilin avaaminen Sveitsissä käy helposti CERNissä sijaitsevassa UBS:n konttorissa. Mukaan tarvitaan CERNin työsopimus ja passi.

CERNin Prévessin puolella on Crédit Agricole pankki, jossa CERNiläiset voivat avata tilin, mutta ranskan puolen kylistä löytyy paljon muitakin vaihtoehtoja. Jotta tilin saa niissä avattua, tarvitaan useimmiten mukaan passi ja esimerkiksi sähkölasku, puhelin lasku (tai vastaava), jossa on yhteystietosi ja nimesi, joka todistaa, että asut Ranskassa. Vuokrasopimusta ei aina hyväksytä todisteeksi asumisesta. Lisäksi mukaan tulee ottaa ”palkkakuitti”. Useimmiten on syytä varata aika pankista tilin avaamiseen. Sitä ei useinkaan voi tehdä vain tiskille kävelemällä kuten Suomessa.

Jokaisella pankilla on omat kuukausi- ja käyttömaksunsa, joten niitä kannattaa tiedustella ennen pankin valitsemista. Mikäli tarvitsee siirtää rahaa valuutasta toiseen, kannattaa keskustella pankin kanssa siitä mikä on halvin tapa se tehdä. Laskujen maksaminen ja rahan siirtäminen on yleensä melko kallista. Tästä johtuen on yleistä solmia esimerkiksi tuo suoraveloitussopimus sähköyhtiön kanssa tai sopia, että pankki siirtää kuukausittain rahaa sveitsiläiseltä tilitä ranskalaiselle tilille, jolloin saa kätevästi euroja käyttöönsä. Shekkien käyttö on myös mahdollista ja edullista Ranskassa.

HUOM!

Pankit ovat Ranskassa ja voivat olla Sveitsissä kiinni maanantaisin. Tästä johtuen jotkut konttorit ovat auki lauantai aamuisin. CERNin UBS pankki on auki jokaisena arkipäivänä.

Sähkö

Ranskassa sähkösopimus tehdään yleensä EDF:n kanssa, mutta nykyään mahdollisuuksia on muitakin. Asioidessa kannattaa varautua käyttämään ranskaa. <http://www.edf.fr/the-edf-offers-259.html>.

Sveitsissä sopimus tehdään yleensä SEICin kanssa (sivut ranskaksi). <http://www.seicgland.com/>

Vesi

Mikäli vesi sopimus täytyy siirtää omiin nimiin tai avata. Kannattaa kysyä vuokaranantajalta tai edelliseltä asukkaalta miten ja minkä yrityksen kanssa he ovat asian hoitaneet.

Puhelinliittymät

Toisin kuin Suomessa, Ranskassa ja Sveitsissä ovat lankapuhelimet vielä yleisiä. Jos viivyt CERNissä pitkään, voi olla fiksua avata oma lankaliittymä. Linjat eivät ole kovin kalliita ja usein niihin sisältyy sopimus, joka mahdollistaa ”ilmaisten” puheluiden soittamisen (eli kuukausimaksulla) toisiin lankapuhelimiin osassa Eurooppaa (mm. Suomi). Ranskassa linja avataan yleensä France Telecomin kanssa (mahdollista myös esimerkiksi SFR:n kanssa). France Telecom on avannut Pariisiin englanninkielisen palvelulinjan. Se on avoinna maanantaista perjantaihin kello 9.00- 17.00 numerossa 0800 364 775.

Sveitsissä linja avataan yleensä Swisscomin kanssa (yrityksen kotisivut ovat myös englanniksi).

Jos et viivy alueella pitkään, tai et halua lankaliittymää kannattaa hankkia prepaid-liittymä kännykkään. Varsinaisen kännykkäliittymän saa usein vähintään vuoden määräaikaisella sopimuksella, joten prepaid on usein kätevin ratkaisu. Prepaid-liittymiä voi hankkia kaupoista ja kioskeista niin Sveitsistä kuin Ranskastakin. Kannattaa kuitenkin huomioida, että Ranskasta ostetuissa liittymissä on voimassaoloaika toisin kuin sveitsiläisissä. Cernistä liittymiä saa ostaa Meyrinin puolella sijaitsevasta lehtikioskista tai posteista. Sveitsiläisellä Lebara prepaid liittymällä on halvempi soittaa ulkomaille kun useimmilla muilla liittymillä. Lebara liittymiä voi ostaa esim. CERNin Meyrinin puolella sijaitsevasta kioskista.

Jos tarvitset lisäksi toisen kännykän Sveitsiläistä liittymääsi varten voit ostaa sekä kännykän, että liittymän vaikka CERNin postitoimistosta. Edullisin malli siellä maksaa vajaa 50 chf.

Internet

Ranskassa ja Sveitsissä on useita Internetin tarjoajia. Voit tutkia mikä niistä vastaa parhaiten tarpeitasi ja haluamaasi hintatasoa.

Ranskassa varaudu siihen, että joudut avaamaan pankkitilin ranskalaisessa pankissa sillä jotkut yritykset voivat kokea palvelun tarjoamisen hankalana mikäli

asiakkaalla ei ole ranskalaista pankkitiliä tai avattua puhelinlinjaa. Puhelinlinjan hankinnan jälkeen palvelun tarjoajan valinta on melko helppoa. Kaksi mahdollista ja melko käytettyä palvelun tarjoajaa ovat Neuf sekä Orange (eli France telecom). Hintavertailua kannattaa kuitenkin tehdä.

Sveitsissä kannattaa ottaa yhteyttä esimerkiksi Cablecomiin, Sunriseen, Swisscomiin. Yritysten kotisivut ovat ainakin osittain englanninkieliset. Sveitsissä ja rajan tuntumassa yksi vaihtoehto myös ottaa prepaid langaton internet ("prepaid-mokkula") Sunriseelta hintaan 3CHF/tunti.

TV-lupamaksu

Aivan kuten Suomessa sekä Ranskassa, että Sveitsissä tulee maksaa ns. TV -ja radiolupamaksu. Sveitsissä jokaisen, jolla on edes mahdollisuus katsoa televisiota tai kuunnella radiota on velvollisuus maksaa maksu. Vuonna 2009 maksu on hieman yli 300€

Ranskassa maksun suorittaa vain se, jolla on televisio. Vuosittain veroilmoituksen yhteydessä ilmoitetaan onko taloudessa televisiota. Maksu suoritetaan vuosittaisen tade d'habitationin yhteydessä. maksulomakkeen pitäisi tulla automaattisesti jokaiseen kotiin. Maksu on vuonna 2009 116€/vuosi.

PUOLISO TAI PERHE MUUTTAA MUKANA

Uuteen maahan muuttamisen yhteydessä on paljon hoidettavia asioita. On erittäin suositeltavaa saapua alueella vähintään viikkoa ennen töiden alkua, jotta pääsee alkuun käytännön asioiden hoitamisessa sekä ehtii tutustua hieman alueeseen.

Lapset

Yleistä päivähoidosta

Päivähoitopaikkoja on rajoitetusti niin Geneven alueella kuin Ranskassa, joten jonot ovat pitkiä. Esimerkiksi Sveitsissä suositellaan lapsen ilmoittamista jonotuslistalle heti raskauden alussa. Maiden järjestelmissä on myös eroja.

Genevessä ainoastaan työssä olevien vanhempien lapsilla on mahdollisuus hakea hoitopaikkaa. Ranskassa etusija annetaan työssäkäyville vanhemmille. Päivähoitomaksut voivat nousta huomattavasti korkeammiksi kuin Suomessa. Usein maksut ovat sidottu vanhemman palkkaan, mutta ne voivat ylittää 10 % palkasta (Genevessä). Kokopäivähoidon lisäksi on erilaisia mahdollisuuksia osapäivähoitoon.

Cernin Staff Association ylläpitää omaa päiväkotia CERNin Meyrinin alueella. Se on tarkoitettu 2-6 -vuotiaille. Kokopäivähoitoa tarjotaan 2,5-6 -vuotiaille ja osapäivähoitoa 2-6 -vuotiaille maanantai-, tiistai- ja torstaiaamuisin. Vapaita paikkoja, vierailuja ja muuta informaatiota voi tiedustella sähköpostitse staff.kindergarten@cern.ch tai soittamalla päiväkodin johtajalle numeroon +41

(0)22 767 7925 tai +41 (0) 76 487 35 14. Yhteyttä voi ottaa myös henkilöstöyhteisön (Staff Association) sihteerin +41 (0) 22 767 84 39.

Lisätietoja myös osoitteesta:

<http://kindergarten.web.cern.ch/kindergarten/indexE.htm>

Meyrinissä on lisäksi päiväkotia, (Champs-Fréchets) josta on varattu 20 paikkaa CERNin henkilöstölle (Staff, Fellow, Members, Associates, Users). Jonot ovat pitkiä ja kokopäivähoitomaksu on 22 000 chf/vuosi. Vapaita paikkoja voi tiedustella +41 (0)22 782 21 21 tai meyrin@meyrin.ch tai CERNin sosiaalipalvelusta social.affairs@cern.ch. Lisätietoja ja hakuohjeet saat:

<http://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Ben/Social/EVE.asp>

Lisää informaatiota sekä hoitopaikkojen yhteystietoja saat seuraavilta sivuilta.

CERNin henkilöstöosasto

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Int/Locinfo/child/default.asp>

Lapsuus Genevessä

http://www.cagi.ch/en/Petite_enfance.htm

Yleistä koulunkäynnistä

CERNin henkilöstöosasto tarjoaa kattavan tietopaketin perusasioista liittyen Ranskan ja Sveitsin koulusysteemiin. Löydät sieltä myös joidenkin kansainvälisten koulujen yhteystietoja (katso alla oleva linkki, CERN tunnukset tarpeelliset).

Erityisesti kannattaa huomioida, että kouluruokailuja ei järjestetä samoin kuin Suomessa vaan lounastunniksi tullaan usein kotiin. Lisäksi lasten lomat vaihtelevat maan ja asuinalueen mukaan melko paljon. CERNin viralliset lomat eivät siis noudata täysin minkään koulun lomia. Lomat on hyvä tarkistaa koululta tai CERNin User's Officen sivuilta. Sivuilta löytyy myös CERNin viralliset lomapäivät.

Koulusysteemi Ranskassa ja Genevessä

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Ben/Social/mandate.asp>

Sveitsiläisestä koulusysteemistä

- <http://educationscene.educa.ch/en/swiss-education-system-1>
(Geneven koulusysteemi)

Lomat CERNissä, Ranskassa ja Sveitsissä

<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Organization/OfficialHolidays/OfficialHolidays.html>

Paikalliset koulut ja hoitopaikat löydät myös laittamalla hakukoneeseen hakusanat kuten "halte garderie pay de gex" tai "crèche pay de gex"

Päivähoito ja esikoulu Geneven alueella

Päiväkotiin (Crèche tai Jardin d'enfant) voi mennä 4-vuotiaaseen saakka. Ne ovat maksullisia, joko kunnallisia tai yksityisiä, ja varsin hintavia suomalaisittain ajateltuna.

Päivähoidon jälkeen (4-vuotiaana) alkaa koulun yhteydessä käytävä "**Ecole enfantine**", joka vastannee suomalaista esikoulua. Päivän ohjelmaan kuuluu mm. ohjattuja opetustuokioita, tehtäviä leikkiä, kädentaitojen harjoittamista, musiikkia, liikuntaa ja geneveläisten omaa Jacques-Dalcroze -pedagogiikkaan perustuvaa rytmiiikkaa (muistuttaa musiikkiliikuntaa). Läksyjä ei tässä vaiheessa anneta.

Tämän hetkisen lainsäädännön mukaan Ecole enfantine voi aloittaa lapsi, joka täyttää nykyisen lain mukaan saman syksyn aikana viimeistään 31.10 neljä vuotta. Ecole enfantine kuuluu yleisen opetuksen piiriin ja se on maksuton. Tämä esikouluvaihe kestää kaksi vuotta (luokat 1E-2E). Geneven kouluissa ei ole yleistä kouluruokailumahdollisuutta eli lapset tulevat päivittäin ruokatauolla kotiin. Restaurant scolaire on kuitenkin rajoitettu määrä maksullisia paikkoja työssäkäyvien lasten vanhemmille. Kouluruokailuun ilmoittaudutaan oman luokan opettajalle.

Ecole enfantineen voi lapsen viedä aamulla liukuvasti klo 8.00–8.45, ja varsinainen opetus alkaa klo 8.45 jatkuen klo 11.30:een, jolloin alkaa ruokatauko. Lapsi voi palata takaisin kouluun iltapäivätunneilleen liukuvasti klo 13.30–14.00 välillä, ja opetus alkaa klo 14.00 jatkuen klo 16.00 asti. Aikataulut ovat joka päivä samat koko kouluvuoden ajan. Ensimmäisenä vuonna (1E) lapsen on mahdollista olla koululla joko vain aamu- tai iltapäivisin tai koko päivä. Koulun jälkeen lapsen on mahdollista jäädä ns. parascolaireen (maksullinen) aina klo 18.00 saakka esim. vanhempien työssäkäynnin vuoksi. Kouluviikko on nelipäiväinen, keskiviikko on kokonaan vapaa. Ryhmäkoko on noin 20–25 oppilasta ja yksi opettaja.

Koulunkäynti Geneven alueella

Varsinainen oppivelvollisuus alkaa 6-vuotiaana eli oppilas, joka täyttää kuusi vuotta saman syksyn aikana viimeistään 31.10 on oikeutettu ja velvoitettu aloittamaan koulun "Ecole primaire". Se vastaa suomalaista alakoulua ja sisältää kuusi luokkaa (1P-6P). Ensimmäisellä luokalla (1P) oppilaan voi viedä kouluun école enfantine aikataulujen mukaisesti eli aamulla liukuvasti klo 8.00–8.45, opetusta on klo 8.45–11.30, ruokatauko klo 11.30–13.30 ja kouluun takaisin liukuvasti klo 13.30–14.00 ja opetusta klo 14.00–16.00. Kouluruokailu toimii samoin kuin école enfantine.

Toisesta kouluvuodesta (2P) lähtien liukuvaa kouluun vientimahdollisuutta ei enää ole eli koulupäivät kestävät koko kouluvuoden ajan klo 8.00–11.30, ruokatauko klo 11.30–13.30, iltapäivätunnit klo 13.30–16.00. Kouluruokailu ja parascolaire ovat mahdollisia koko alakoulun ajan.

Kouluvuosi alkaa yleensä noin viikkoa ennen syyskuun alkua ja jatkuu heinäkuun alkuun. Kesälomaa on kahdeksan viikkoa. Kouluvuoden aikana on seuraavia lomia: syyslomaa yksi viikko lokakuussa, joululomaa yleensä kaksi viikkoa, hiihtolomaa yksi viikko helmikuussa ja pääsiäislomaa puolitoista viikkoa. Koko école primaire (luokat 1P-6P) on neliviikkoinen eli keskiviikot ovat oppilailla vapaat.

Koulussa opetetaan vastaavia oppiaineita kuin suomalaisessa peruskoulussa. Luokille 1P ja 2P opetetaan myös rytmikkaa joka vastaa musiikkiliikuntaa. Uskonto ei kuitenkaan kuulu kantonin opetussuunnitelmaan, joten opetusta ei järjestetä. Alueella toimii kuitenkin suomenkielinen pyhäkoulu (katso alemmaa)

Jokaisen oppilaan tulee mennä lähikouluunsa. Poikkeusta tulee anoa. Poikkeustapauksissa kannattaa ottaa yhteyttä Département de l'Instruction Publique. (puh: 022 327.24.00).

Ranskankielen tukiovetusta järjestetään kouluissa yleensä tarpeen mukaan. Asia kannattaa kuitenkin varmistaa ottamalla yhteyttä kouluun. Suunnitelma tehdään yksilöllisesti lapsen tarpeen mukaan. Englannin kielen opetus aloitetaan vasta yläasteella 7.luokalla (Cycle d'orientation eli). Suunnitelmissa on kuitenkin laki muutos kielen opiskelun aloittamisesta jo viidennellä luokalla. Ala-asteella aloitetaan kuitenkin jo Saksan opiskelu, sillä se on yksi Sveitsin virallisista kielistä.

Yläaste kestää 3 vuotta. Koulua on joka arkipäivä, mutta keskiviikkoisin vain aamupäivisin. Opetus ala-asteelta lukioon on maksutonta.

Jos oppilaalla on ongelmia koulussa, kannattaa ottaa yhteyttä omaan opettajaan tai kouluterveydenhoitajaan.

Yläasteen jälkeen on mahdollisuus siirtyä lukioon. Tämä ei kuitenkaan ole enää oppivelvollisuuden alaista koulunkäyntiä. Sveitsissä lukio on jaettu kahteen linjaan yleiseen opetukseen sekä ammatilliseen opetukseen. Lukio kestää valinnoista riippuen 2- 4 vuotta ja tarjoaa, joko ammatin tai mahdollisuuden jatko-opintoihin.

Suomenkielinen opetus

Suomi-koulu

Genevessä (ja muuallakin Sveitsissä) toimii Suomi-koulu, joka kokoontuu kerran viikossa. Lisätietoja saat

<http://www.finlandmission.ch/public/default.aspx?nodeid=35487&contentlan=1&culture=fi-FI>

Suomenkielinen pyhäkoulu

Uskonnon opetusta voi olla mahdollista saada suomenkielellä suomalaisen luterilaisen kirkon toimesta. Asiaa voi tiedustella Taina Onnelalta, joka toimii kirkkotoimikunnan jäsenenä (katso kohta yhteystiedot).

Päivähoito ja esikoulu Ranskan lähialueilla

Yksityinen hoitaja

Mikäli toinen vanhemmista ei jää kotiin, alle 3 -vuotiaille lapsille yleisin hoitomuoto on perheen palkkaama yksityinen hoitaja. Apua hoitajan löytämiseen saat esimerkiksi CERNin sosiaalitoimistosta.

Halte Garderie

Halte Garderia on hoitopaikka, jonne lapsi voi mennä satunnaisesti esimerkiksi kaksi kertaa viikossa. Hoitopaikka on mahdollinen aamupäiväksi tai iltapäiväksi, mutta joskus myös koko päiväksi. Toiset Halte Garderiet tarjoavat lounaan, jolloin lapsi voi jäädä hoitoon myös lounastunnin ajaksi. Työssäkäyville vanhemmille tämä hoitomuoto ei välttämättä ole hyvä vaihtoehto. Joillain paikkakunnilla vanhempien tulee myös osallistua Halte Garderien toimintaan tekemällä niin sanottu oma työvuoro esimerkiksi kerran kuukaudessa. Halte Garderie on maksullinen.

Crèche

Crèche on kunnallista kokopäivähoitoa. Toisin kuin Suomessa hoitopaikkoja on rajoitetusti ja jonot ovat usein hyvin pitkiä. Lisäksi hoito on maksullista.

Ecole Maternelles

Ranskassa kunnallinen vapaaehtoinen ”lasten koulu” Ecole Maternelles järjestetään 3-6-vuotiaille lapsille. Kunnalla on velvollisuus varmistaa paikka kaikille kunnan lapsille. Koulupäivä kestää noin 8.30–16.30. Keskellä päivää (noin 11.30–13.30) on kahden tunnin pituinen ruokatauko, jolloin lapset tulevat yleensä kotiin syömään. Paikoitellen ruokailu voi olla mahdollista myös koulussa, mutta paikkoja on rajoitetusti. Etusija annetaan työssäkäyville vanhemmille ja ateria on maksullinen. Ecole Maternellessa päivä koostuu askartelusta ja leikistä. Luokat voivat olla melko suuriakin n. 25–30 lasta. Iltapäivisin lapsille annetaan mahdollisuus myös levätä. Tätä varten kouluun tuodaan oma peitto ja tyynty.

Viimeinen vuosi ennen kouluun menoa vastaa suomalaista esikoulua, jossa lapset opettelevat muun muassa kirjoittamaan oman nimensä ja laskemaan yksinkertaisia laskutoimituksia. Ecole Maternelles on koulumaista toimintaa vaikka päivään kuuluukin paljon leikkiä. Tavoitteena on opettaa lapset mahdollisimman autonomisiksi ennen peruskoulun aloittamista.

Jo école maternellesta asti, vanhempainyhdistys toimii hyvin aktiivisesti. Yhdistyksen päätavoite on kerätä rahaa erilaisia koulun aktiviteetteja varten. Toiminta mahdollistaa vanhempien aktiivisen osallistumisen rahankeruu tapahtumiin.

Ranskassa toimii myös Centre Loisir tyyppinen palvelu, joka vastaa suomalaista iltapäiväkerhotoimintaa. Lapset voivat siis koulupäivän päätteeksi mennä kerhoon, jossa järjestetään ohjattua toimintaa. Siellä on mahdollisuus myös tehdä läksyt.

Vanhemmat voivat hakea lapsensa suoraan kerhosta. Kunta tukee toimintaa, mutta se on kuitenkin maksullista.

Koulunkäynti Ranskan lähialueilla.

Oppivelvollisuus alkaa 6-vuotiaana ja kestää 16-vuotiaaksi asti. Oppivelvollisuuden aikana koulunkäynti on maksutonta. Koulu tulisi suorittaa omaa asuinalueita lähinnä olevassa koulussa. Poikkeuslupaa voi hakea lähettämällä kirje kaupungille Commission Scolairelle.

Ala-aste kestää ikävuodet 6-11. Koulua on joissain kunnissa vain 4 päivää viikossa. Keskiviikot ovat vapaat. Toisissa kunnissa koulua on myös keskiviikko aamupäivä. Riippuen paikkakunnasta koulu alkaa 8-9 välillä ja päättyy 16–17 välillä. Keskellä päivää on 2 tunnin pituinen ruokatauko, jonka aikana lapset tulevat useimmiten kotiin syömään. Koulussa on mahdollista myös syödä, mutta paikkoja on rajoitetusti ja etusija annetaan työssäkäyvien vanhempien lapsille.

Lukuvuosi alkaa syyskuun alussa ja kestää heinäkuun alkuun asti. Kesälomaa on 8 viikkoa. Tämän lisäksi vietetään noin 2 viikon joululoma, loka-marraskuussa vietetään pyhäinpäivänlomaa n.2 viikkoa, helmikuussa 1-2 viikkoa talvilomaa ja huhtikuussa 2 viikkoa kevätlomaa.

Koulussa painotetaan paljon matematiikan ja ranskan opiskelua. Uskonnonopetus ei kuulu opetussuunnitelmaan ollenkaan. Vieraankielenopetus aloitetaan 3 luokalta eteenpäin. On koulukohtaista mitä kieltä siellä opetetaan. Se ei aina ole englantia vaan voi olla esimerkiksi Italiaa. Tunteja on vain 1 viikossa. Ranskassa arvostetaan myös keskustelutaitoa. Keskusteluun kannustetaan ja usein kouluissa on aiheesta oma oppitunti kerran viikossa.

Ranskan kielen tukiopetusta ei järjestetä systemaattisesti. Asia kannattaa tarkistaa suoraan koululta. Joskus vanhempien tulee itse järjestää ylimääräinen kielenopetus.

Ranskassa yläaste kestää 4 vuotta ja lukiosta ensimmäinen vuosi on vielä oppivelvollisuuden alaista koulunkäyntiä. Usein yläasteella on koulua myös keskiviikko aamuisin. Päivien pituudet vaihtelevat lukujärjestyksen mukaan. Yläasteella jokaisen vuoden lopussa koulu lähettää vanhemmille tiedustelun siitä miten he näkevät lapsensa pärjänneen koulussa ja tulisiko vanhempien mielestä oppilaan kerrata kyseinen luokka vai jatkaa seuraavalle luokalle. Tämä tehdään yksinomaan oppilaan parhaaksi. Luokan kertaaminen ei ole epätavallista.

Ongelmatilanteissa kannattaa ottaa yhteyttä omaan opettajaan. Yhteyttä voi ottaa myös kouluterveydenhoitajaan. Isommissa kouluissa on yleensä oma hoitaja joka on pysyvästi koululla, mutta pienemmillä on kiertävä hoitaja.

Ferney Voltaireissa, Ranskassa toimii Lycée / Collège International Ferney-Voltaire niminen kansainvälinen koulu, joka tarjoaa opetusta 6 luokkalaisista eteenpäin. Oppilaitoksessa on mahdollista valmistautua suorittamaan kansainvälisiä tutkintoja

kuten International Baccalauréats, mutta tämä kuten vieraiden kurssien suorittaminen on useimmiten maksullista.

Lisää informaatiota saat <http://www.lyferney.net/> tai <http://www.enpferney.org/>

Lukion ensimmäinen luokka 15–16-vuotiaille on osa oppivelvollisuutta. Ranskassa lukio on jaettu kahteen linjaan niin sanottuun yleiseen/ tekniseen linjaan ja ammatilliseen linjaan. Ensimmäisen vuoden kaikki opiskelevat yhdessä ja suuntautuminen tapahtuu toisena vuotena. Lukio kestää normaalisti 3 vuotta. Kumpikin linja mahdollistaa yliopisto-opinnot, mikäli opiskelija on menestynyt opinnoissaan riittävän hyvin. Jokainen koulu antaa opiskelijalle virallisen suosituksen siitä, kumpi linja hänen kannattaa valita. Koulu voi myös evätä oppilaan pääsyn tietylle linjalle, mikäli hän ei ole menestynyt opinnoissaan ensimmäisen vuoden aikana riittävällä tavalla.

Joitain Kansainvälisiä kouluja Ranskassa ja Genevessä (kv-koulut ovat maksullisia).

- Lycée / Collège International Ferney-Voltaire - <http://www.lyferney.net/> tai <http://www.enpferney.org/>
- International School of Geneva – <http://www.ecolint.ch/>
- Collège du Léman International School, Versoix/Geneva - <http://www.cdl.ch/Default.asp?bhcp=1>

Minne mennä lasten kanssa?

Alue tarjoaa paljon aktiviteetteja koko perheelle. Yleisesti ottaen leikkikenttiä löytyy enemmän Geneven puolelta kuin Ranskasta. On myös hyvä muistaa, että useat museot Genevessä ovat ilmaisia.

Alla on esitelty muutamia paikkoja, jotka sopivat hyvin lapsiperheille.

Sveitsi:

- Aquaparc du Bouveret-vesipuisto
Route de la Plage
Ch-1897 Bouvere
Puh: 024 482 00 00
Web : <http://www.aquaparc.ch/>
- Luonnontieteellinen museo
Route de Malagnou 1
1208 Genève

Puh. +41 (0)22 418 63 00

Web: www.ville-ge.ch/mhng

- Kasvitieteellinen puutarha
Chemin de l'Impératrice 1
1292 Chambésy
Tel. +41 (0)22 418 51 00
Web: www.ville-ge.ch/cjb
- Bois de la Batie (puisto, jossa pieni eläinpuisto ja vieressä kiva leikkipuisto).
Ch. de la Bâtie
Onex
Web: <http://www.ville-geneve.ch/themes/environnement-urbain-espaces-verts/parc-animaux-bois-batie/>
- Uimaranta Baby Plage Eaux-Vivesissä
Port des Eaux-Vives
Quai Gustave-Ador
1207 Genève
Puh:+41(22)9097000
- Genève Plage –uimala (tarkista aukiolo)
Port-Noir
1223 Cologny, Switzerland
022 736 24 82
Web: www.geneve-plage.ch
- Signal de bougy
Parc Pré Vert du Signal de Bougy
CH-1172 Bougy-Villars
www.signaldebougy.ch
- Meyrinin muita urheilumahdollisuuksia:
<http://www.meyrin.ch/jahia/Jahia/administration/sports>

Ranska:

- Forestland Divonne les Bains
<http://www.forestland.net/>
Alueella myös tekojärvi ja uintimahdollisuus.
- Jura-vuoristo mahdollistaa hiihdon, patikoinnin yms.
Web: <http://www.monts-jura.com/welcome/index.php>

Paljon lisää vinkkejä saat esimerkiksi seuraavien linkkien kautta ja kannattaa rohkeasti kysyä kollegoilta ja naapureilta lisää.

- <http://club-cwc-newcomers.web.cern.ch/club-cwc-newcomers/Children.html#Activities>
- <http://www.geneve-tourisme.ch/>
- <http://www.ville-ge.ch/>
- <http://www.geneve.ch/welcome.html>
- www.angloinfo.com
- <http://www.meyrin.ch/jahia/Jahia/administration/sports>

Paikallisen sosiaaliturvan piiriin pääseminen

Jos toinen puolisoista kuuluu automaattisesti UNIQAn vakuutuksen piiriin, on myös muu perhe (aviopuoliso ja lapset) vakuutettu sen kautta (jos aviopuoliso tienaa tietyn summan itse voi olla, että vakuutuksesta joutuu maksamaan jonkin verran). Jos näin ei kuitenkaan ole, on syytä ottaa selvää omasta vakuutusturvasta. Katso myös kohdat Terveysturvasta -> Suomen sosiaaliturva ja eurooppalainen sairaanhoitokortti. Jos ulkomaan jakso on vain tilapäistä (max. vuosi) henkilö säilyttää Suomen sosiaaliturvan. Mikäli ulkomaanjakso kestää pitempään on syytä turvata omat sosiaalietuutensa ja liittyä asuinmaansa sosiaaliturvan piiriin. Alla on annettu alustavaa tietoa Ranskan ja Sveitsin sosiaaliturvan piiriin pääsemisestä. On hyvä ottaa huomioon, että jokaisessa Sveitsin kantonissa on oma lainsäädäntönsä, joten alla oleva ei välttämättä päde kaikilla alueilla.

Ranska

Kun olet tekemisissä virnanomaisten kanssa Ranskassa tulisi sinulla olla seuraavat paperit mukana:

- Carte Vitale (Ranskalainen ”kela-kortti”) jos sinulle sellainen jo on.
- Jos sinulla ei vielä ole Carte Vitalia, mutta olet jo Ranskan sosiaaliturvan piirissä, voit pyytää vakuutusyhtiöltäsi l’attestation de droits– todistuksen.
- Kopio omasta Carte Sejourista (oleskelulupa, jonka yleensä saa CERNin kautta).
- Syntymätodistus ja jos perheellä on ranskalainen” livret de famille” (rekisteriote perheen tiedoista kuten avioliitto, ero, lapsen syntymä, kuolemantapaukset).
- Kopiot kolmesta viimeisimmästä palkkakuitista tai todistus senhetkisestä tilanteesta.
- Ranskalaisen pankin tiedot (RIB)
- Sähkö, puhelin tai muu lasku joka todentaa, että asut tietyssä osoitteessa.

Terveysvakuutus

Jokaisen on oltava Ranskassa vakuutettu sairastumisen ja onnettomuustapausten varalta. Ranskassa sinun täytyy rekisteröityä CPAM :in (Caisse Primaire d’Assurance Maladie) kanssa. Sen kautta saa sosiaaliturvatunnuksen sekä Carte Vitalin, joka vastaa kela-korttia. Sillä ei voi maksaa, mutta se on oltava mukana jokaisella lääkärikäynnillä. Ranskassa on kuitenkin suositeltavaa, että Carte Vitalin lisäksi hankitaan yksityinen vakuutus kattamaan sairaanhoitokuluja. Tällöin saamasi korvaus on suurempi. Vakuutukset eivät ole kovin kalliita (50€/kk) ja joskus tällaisen vakuutuksen voi saada edullisesti myös oman ranskalaisen työnantajan kautta. Jokaisen ranskassa asuvan tulee myös valita itselleen omalääkäri, jonka luona yleensä käy. CPAM:illa on oma numero, johon voi soittaa saadakseen neuvoja englanniksi.

- **CPAM French Health Insurance Advice Line (English-speaking)** open Monday to Friday 09:00-18:00: **Tel: 0811 363 646**

Lähin Caisse Primaire d'Assurance Maladie on Bellegarden kaupungissa. Noin 30 minuuttin ajomatkan päässä CERNistä.

- BELLEGARDE SUR VALSERINE
8, rue Zéphirin Jeantet - 01200 BELLEGARDE SUR VALSERINE
Numéro du fax : 04.50.48.90.95

Ranskassa sinun tulisi rekisteröityä paikallisessa työvoimatoimistossa. Usein tämä tehdään ensin ja työvoimatoimisto neuvoa miten pääset sosiaaliturvan piiriin.

Lisää tietoa niin ranskaksi kuin englanniksi löydät:

- <http://www.ameli.fr/l-assurance-maladie/connaitre-l-assurance-maladie/getting-informed-about-health-insurance/index.php>
- <http://www.ameli.fr/assures/index.php>
- http://www.cleiss.fr/docs/regimes/regime_france/an_0.html

Työttömyysturva

Pôle-Emploi -toimistojen tehtävä on mm. auttaa ihmisiä työnhaussa sekä hallinnoida työttömyyskorvausten maksamista. Ennen ulkomaille työnhakuun lähtemistä kannattaa ottaa yhteys Kelaan tai omaan työttömyyskassaan ja pyytää lomake, jolla voi todistaa miten on itse ollut Suomessa työssä. Tämä helpottaa huomattavasti ulkomaisten viranomaisten kanssa työskentelyä. Jokaisen joka edes harkitsee työskentelyä Ranskassa kannattaa rekisteröityä toimiston asiakkaaksi.

Jos olet ollut työssä, mutta joudut työttömäksi (ei omasta tahdosta) tulee sinun rekisteröityä heti työvoimatoimistoon. Sieltä tulet myös saamaan päätöksen mahdollisesta työttömyyskorvauksen maksamisesta. Päätöksen taustalle vaikuttavat tekijät ovat melko monimutkaiset, mutta periaatteessa kaikki, jotka ovat maksaneet osansa sosiaalimaksuista voivat olla oikeutettuja tukiin. On kuitenkin hyvä muistaa, että yksi kriteeri on se, että edellisen 22 kuukauden aikana henkilön on täytynyt olla Ranskassa työssä ainakin 6 kuukautta (toisen tietolähteen mukaan edellisen 28 kuukauden aikana 4 kuukautta?).

Rekisteröinti tulee tehdä työsuhteen päättymistä seuraavana päivänä. Kaikkien työnhakijoiden tulisi ennakkorekisteröityä joko puhelimitse, sähköpostitse tai sitten työvoimatoimiston sivujen kautta. Tämän jälkeen hakijalle ilmoitetaan, joko sähköpostitse tai puhelimitse koska hänen tulee saapua työvoimatoimistoon. Mukaan tulisi ottaa

- Ranskalaisen pankkitilin tiedot
- Ranskalainen sosiaaliturvakortti
- Omat asiakirjat liittyen rekisteröintiin ja työttömyyskorvauksen hakemiseen (jos on)
- Työnantajan todistus (jos relevantti)

Työttömän henkilön on aktiivisesti etsittävä työtä ja oltava avoin ottamaan työtä vastaan tai osallistumaan haastatteluihin. Kaikista muutoksista tulee ilmoittaa työvoimatoimistoon viipymättä ja tapaamisia järjestetään säännöllisesti kerran kuukaudessa. Mikäli työnhakija suunnittelee ulkomaan matkaa, joka kestää yli viikon tulee siitä ilmoittaa toimistoon 2 vuorokautta ennen matkan alkua.

Cerniä lähin työvoimatoimisto on Saint Genis Pouillyn kaupungissa:

60 Rue Genève,
Saint-Genis-Pouilly
04 50 42 93 59

Hyödyllisiä linkkejä (ranskaksi)

- <http://www.pole-emploi.fr/accueil/>
- <http://www.apec.fr/Accueil/ApecIndexAccueil.jsp>
- <http://www.afpa.fr/>
- <http://www.cadremploi.fr/>
- <http://www.cadresonline.com/>
- <http://www.monster.fr/>

Jos asut Ranskassa, mutta teet töitä Sveitsissä?

Tässä tapauksessa sinun täytyy ainoastaan mennä Mutuel de Frontaliers toimistoon järjestämään vakuutusasioitasi. Yksi vaihtoehto on Ferney Voltaireissa (lisää tietoa alla olevan linkin kautta ranskaksi):

28, Grand Rue
Puh. 04 50 42 87 38
Fax. 04 50 42 62 11
Aukiolo arkisin: 9h30 - 12h 14h - 18h30

Lisää tietoa ranskaksi: <http://www.mutuelle-lafrontaliere.fr/>

Sveitsi

On hyvä ottaa huomioon, että jokaisessa Sveitsin kantonissa on oma lainsäädäntönsä, joten alla oleva ei välttämättä päde kaikilla alueilla.

Terveysvakuutus

Lain mukaan jokaisella Sveitsissä asuvalla on oltava voimassa oleva sairausvakuutus (LAMal). Vakuutus, joka kattaa kulut niin sairaus kuin onnettomuustapauksissa on hankittava 3 kuukauden sisällä maahan muuttamisesta tai lapsille heti syntymästä lähtien. Poikkeuksena esim. CERNin työntekijät, jotka on vakuutettu UNIQAssa tai voivat valita LAMalia huonomman vakuutusturvan.

Sveitsissä on noin 90 valtion hyväksymää rahastoa, joista pakollisen vakuutuksen voi hankkia. Vakuutusyhtiöiden on otettava asiakkaikseen kaikki ihmiset, ikään terveydentilaan ym. katsomatta.

Vakuutuksissa on omavastuuosuus eli vuosittain joutuu maksamaan tietyn summan itse ennen kuin korvauksia alkaa saada. Tämän summan voi määrittää itse, mutta on enimmillään 2500 chf. Valittu summa vaikuttaa vakuutusmaksun määrään. Omavastuun maksamisen jälkeenkin asiakkaan on yleensä maksettava aina 10% kustannuksista (700 chf/vuosi asti)

Lisää tietoa aiheesta:

- [Federal Department of Foreign Affairs: www.eda.admin.ch](http://www.eda.admin.ch)
- <http://www.assurance-info.com/en/lamal.htm>
- [Health and social security: www.ch.ch](http://www.ch.ch)
- [Health Insurance in the Canton of Geneva](#) (Ranskaksi)
- [Health insurance in the Canton of Vaud](#) (ranskakksi)
- <http://www.ch.ch/private/00045/00047/00586/00588/index.html?lang=en>
- <http://www.cagi.ch/en/vie-pratique/sante-securite/assurance-maladie-accident.php>
- <http://www.bag.admin.ch/themen/krankenversicherung/index.html?lang=en>

Työttömyysturva

Ennen ulkomaille työnhakuun lähtemistä kannattaa ottaa yhteys Kelaan tai omaan työttömyyskassaa ja pyytää lomake, jolla voi todistaa miten on itse ollut Suomessa työssä. Tämä helpottaa huomattavasti ulkomaisten viranomaisten kanssa työskentelyä.

Jotta henkilöllä on oikeus työttömyyskorvauksiin, tulee hänen:

- olla Sveitsin kansalainen tai
- omata oleskeluoikeus maahan
- asua Sveitsissä, olla työtön, työkykyinen ja tulee hänen olla osallistunut sosiaalimaksujen maksamiseen Sveitsissä ainakin 12 kuukautta viimeisen 24 kuukauden aikana.

Sveitsissä sinun tulee rekisteröityä paikallisen työvoimatoimiston kanssa (ORP, Office Regional Placement). Samalla liittyt myös ns. työttömyyskassan jäseneksi. Sveitsissä nämä toiminnot on jaettu kahdelle eri toimistolle. ORP:n palveluja kannattaa hyödyntää. Työvoimatoimisto tukee sinua työn löytämisessä, mutta oma

aktiivisuus on tärkeintä, aivan kuten Suomessa. Rekisteröitymisen jälkeen henkilön tulee täyttää tarvittavat lomakkeet ja käydä työvoimatoimistossa kerran kuukaudessa, jolloin senhetkinen tilanne kartoitetaan. Mikäli henkilö ei ole etsinyt työtä tarpeeksi aktiivisesti on siitä sanktiona työttömyyskorvauksen vähentäminen (jos niitä maksetaan). Vähennykset ovat huomattavia. Työvoimatoimisto voi tarjota myös erilaisia (esim.) kieli- tai työnhakukursseja. Näistä kannattaa tiedustella suoraan työvoimatoimistosta. Kurseille osallistumisesta korvataan pienet matka- ja ruokakulut. Tämä oikeus kuuluu kaikille.

Lisää tietoa: <http://www.espace-emploi.ch/ueberuns/rav/>

Henkilön tulee olla työvoimatoimiston tavoitettavissa ja aktiivisesti etsiä työtä. Suurin mahdollinen korvauksen määrä on 400 korvauserää kahden vuoden aikana (55-vuotta täyttäneille 520kpl). Tukia ei makseta ulkomaille. Mikäli henkilön oleskeluoikeus päättyy kesken tuon 2- vuoden jakson, pidennetään se automaattisesti kattamaan koko tukiin oikeuttavan ajan.

Jos joudut tilanteeseen, että menetät työpaikkasi tulee sinun:

- Tarkistaa, että kaikkia työsopimuksen ehtoja on noudatettu.
- Rekisteröityä lähimmällä työvoimatoimistolla ja näin aloittaa työnhaku.
- Olla yhteydessä työvoimatoimistoon avustushakemusta ajatellen.

Jokaisen tulee hankkia itselleen myös AVS kortti. AVS maksut vastaavat Suomen työeläkemaksuja. Sen saa yleensä samaan aikaan oleskeluluvan kanssa, mutta sitä kannattaa kysyä erikseen oleskelulupaa hakiessa.

Kun asioit työvoimatoimistossa mukana tulee olla:

- Henkilöllisyystodistus
- Oleskelulupa tai jos tätä ei vielä ole niin voit hakea kaupungintalolta todistuksen alueella asumisesta.
- Todistus työttömyydestä
- Passikuva
- Ansioluettelo

Työpaikat

Työpaikkoja voit etsiä työvoimatoimiston lisäksi Internetin välityksellä. CERNin naisten kerho antaa hyvän listan työpaikkaa tavoittelevalle tai omaa yritystä perustavalle. Geneven alueella on lukuisia kansainvälisiä yrityksiä ja organisaatiota, joista työtä voi olla mahdollista saada vaikka ei puhuisikaan ranskaa. Kielen opiskeluun kannattaa kuitenkin panostaa sillä se useimmiten on yksi vaatimuksista.

Katso: <http://club-cwc-newcomers.web.cern.ch/club-cwc-newcomers/Jobs.html#French>

Kouluttautuminen

Geneven alueella on lukuisia oppilaitoksia joissa voit suorittaa opintoja ranskaksi tai englanniksi. Koulutus ei kuitenkaan ole maksutonta vaan voi maksaa useita tuhansia vuodessa. Geneven yliopisto on melko halpa vaihtoehto, mutta opetus on suureksi osaksi ranskaksi.

Englanninkielistä koulutusta on tarjolla muun muassa:

- [University of Geneva](#)
- [European University of Geneva](#)
- [Smith College](#)
- [The American Graduate School of Business](#)
- [The Graduate Institute of International Studies](#)
- [Webster University](#)

On paljon helpompaa päästä käsiksi uuteen asuinympäristöön jos ymmärtää edes vähän paikallista keltä. Vinkkejä missä ranskaa (ja muitakin kieliä) voi opiskella, saat kohdasta "Kielen opiskelu". Katso myös alla oleva linkki. Kursseja kuitenkin järjestetään niin CERNin kuin CERNin naisten kerhon puolesta. CERNin kielikurssit eivät ole avoimia kaikille, mutta naisten kerhon kurssit ovat.

<http://geneva.angloinfo.com/af/456/geneva-foreign-language-lessons.html>.

Mitä voi tehdä

Geneven alue tarjoaa paljon aktiviteetteja. Suuren kurssitarjonnan pieneen hintaan tarjoavat mm. CERNin naisten kerho sekä Geneven ns. kansalaisopisto.

<http://club-womensclub.web.cern.ch/Club-WomensClub/Default.html>

<http://club-womensclub.web.cern.ch/Club-WomensClub/Default.html>

<http://www.upcge.ch/>

CERNin naisten kerho kokoontuu myös 2 kertaa kuukaudessa, jotta uusilla tulokkailla olisi mahdollisuus tavata toisiaan. Alueella toimii myös paljon organisaatiota, jotka tarvitsevat vapaaehtoisia (esimerkiksi punainen risti) tai voit ilmoittautua kielivaihtoon eli opetat jollekin halukkaalle suomea ja parisi opettaa sinulle omaa kieltänsä. Kannattaa olla avoin ja kysellä uusilta tutuilta vinkkejä. Lisäksi CERNissä toimii useita eri kerhoja, jotka ovat avoinna kaikille.

Lisää vinkkejä ja tietoa yllä esitetystä saat myös seuraavilta sivuilta:

<http://club-cwc-newcomers.web.cern.ch/club-cwc-newcomers/> (Tips for spouses)

<http://www.cagi.ch/en.php>

<http://user.web.cern.ch/user/Communication/SocialLifeActivities/Clubs/Clubs.html>

Ulkomaankomennuksella - kotona olevan puolison kokemuksia ja mietteitä

Kahdeksi vuodeksi Geneveen taaperoiikäisten lasten kanssa. Kokemusta kansainvälisistä työtehtävistä ja ranskan kielen alkeita lapsille. Siinä muutamia päällimmäisimpiä ajatuksia tänne muuttaessamme. Miten sitten kävikään: eivät ne vuodet jääneetkään kahteen eivätkä kolmeen vaan täällä ollaan edelleen.

Sopeutumisemme uuteen ympäristöön voi sanoa tapahtuneen suhteellisen kivuttomasti. Aina ei käy niin, vaikka yrittäisikin parhaansa. Omalla asenteellaan voi kuitenkin vaikuttaa paljon. Ajattelen, että jokainen ulkomaille lähtijä on tavallaan oman maansa lähettiläs. Olen ylpeä suomalaisuudestani ja sen ominaispiirteistä. Sveitsissä toimin kuitenkin asenteella "maassa maan tavoin". Olen täällä vierasmaalainen, eikä se tosiasia muutu, vaikka asuisimme maassa miten pitkään tahansa. En ehkä aina ole samaa mieltä kaikista tšekäläisistä asioista tai pidä niistä, mutta avoin, positiivinen asenne voi auttaa sellaistenkin asioiden kohtaamisessa. Eteenpäin elävän mieli!

Alussa arjessa oli monenlaisia haasteita: asuntoa ei meinannut löytyä millään, ja puolison pitkät työmatkat tuntuivat vieläkin pidemmiltä lasten ollessa pieniä ja sosiaalisen turvaverkon puuttuessa. Kouluruokailun puuttuminen teki kotona olevan vanhemman päivistä risaisia, eikä kielen oppiminenkaan lähtenyt käyntiin niin kuin olin etukäteen kuvitellut. Suomessa kävimme lasten kanssa päivittäin leikkipuistossa, ja luonnollisesti ajattelin, että jatkaen samaa tapaa täälläkin lapset oppisivat ranskan alkeet leikkiessään muiden lasten kanssa. Niin ei kuitenkaan käynyt, sillä täällä ei ollutkaan samanlaista ulkoilukulttuuria vaan olimme lähes aina puiston ainoat käyttäjät. Kaipasin myös suomalaisten kirjastojen satutunteja vastaavaa ranskankielistä toimintaa. Kehotankin perheellisiä etsiytymään mitä erilaisimpiin aktiviteetteihin ja hakeutumaan kielikylpyyn nukketeattereihin, uimahalleihin ym. paikkoihin, joissa tapaa muita lapsia. Tietoa tapahtumista löytää mm. kuukausittain ilmestyvästä Geneva Agenda -lehtisestä, sanomalehdistä ja kauppojen ilmoitustauluilta.

Kannattaa tutustua myös alueen muihin suomalaisiin. Työssäkäyvät puoliset löytävät heitä ehkä kollegojensa parista, kotona lasten kanssa olevat vaikkapa Suomi-koulun, pyhäkoulun ja kirkon toiminnan kautta. Siellä tapaa samassa elämäntilanteessa olevia aikuisia ja lapsia ja saa paitsi vertaistukea, myös käytännön neuvoja ja vinkkejä "puskaradion" kautta. Itse ymmärsin vasta täällä, miten tärkeää lasten on päästä mukaan esimerkiksi niihin muutamiin jumalanpalveluksiin, joita suomalainen seurakunta pystyy vuodessa järjestämään, sillä ei Geneven eikä Ranskan kuntien koulu tarjoa minkäänlaista uskonnonopetusta lapsille. Sama vinkki myös Kauneimmat joululaulut -tapahtumaan liittyen: se on hyvä tilaisuus paitsi oppia suomalaisia joululauluja ja edistää sitä kautta suomalaisia jouluperinteitä, myös kokoontua yhteen maanmiestensä kanssa.

Neuvoisin uusia tulokkaita pitämään erityisen hyvää huolta lastensa suomen kielen

ja kulttuurin tuntemuksesta nimenomaan lapsen identiteetin muodostumista sekä paluumuuttoa ja takaisin Suomeen sopeutumista varten. Oma kieli voi jäädä joskus jalkoihin uuden kielen oppimisen kustannuksella. Pelkän puhekielen varassa lapsen suomen kielen taitotaso ei pysy ulkomailla suomalaiseen peruskouluun palaamiseen vaadittavalla tasolla. Tästä esimerkkinä vaikkapa koulussa vieraalla kielellä opittava termistö, erikoissanat ja kielen vivahteet, joiden suomeksi oppimista ja hallitsemista voi edistää hankkimalla suomalaista kirjallisuutta, tehtäväkirjoja tai käymällä kursseja vaikkapa kotiperuskoulussa. Omasta kielestä kannattaa pitää kiinni, sillä äidinkieli on tärkein kieleemme, jonka vahvaan osaamiseen kaikkien muiden kielten hallitseminen perustuu.

Meidät suomalaiset on varustettu sillä kuuluisalla sisullamme, mutta siitä huolimatta kannattaa myös tiedostaa se, että ulkomaille muuttaminen on perheelle suuri stressitekijä monine haasteineen. Omasta ja perheen hyvinvoinnista huolehtiminen on täällä erityisen tärkeää. Vieras kieli ja kulttuuri, uuteen työhön sopeutuminen, toisen puolison mahdollinen kotiin jääminen, asunnon etsiminen, valinta paikallisen/kansainvälisen koulun välillä ja koulunkäynnin järjestäminen, terveydenhuollon selvittäminen ja lääkäreiden etsiminen, pitkät työpäivät ja mahdolliset työmatkat, koti-ikävä, juurettomuus, sosiaalinen sopeutuminen ym; kaikki nämä yhdessä voivat joskus johtaa ylitse pääsemättömiltä tuntuviin ongelmiin. Niiden kanssa ei pidä jäädä yksin vaan tulee hakea apua. Yhteyden pitäminen entisiin ystäviin ja sukulaisiin antaa voimavaroja, samoin kuin tuntojensa jakaminen täkäläisten, vastaavassa elämäntilanteessa olevien tuttavien kanssa. Jos näistä ei ole apua, löytyy alueelta varmasti jokin suomalainen ammattihenkilö, jonka puoleen voi kääntyä. Kannattaa muistaa myös suomalaisen siirtolaispapiin olemassaolo, vaikkei Suomessa olisikaan tottunut ottamaan ongelmatilanteissa yhteyttä pappiin.

Perheen ulkomaille muuttaessa ollaan monesti myös tilanteessa, jossa toinen puolisoista jää lasten kanssa kotiin. Suomalaisesta työorientoituneesta yhteiskunnasta tuleva saattaa kokea putoavansa ns. tyhjiöön, kun oma, entinen työ loppuu ja sen myötä kenties myös aikuiskontaktit vähenevät, päivärytmi muuttuu, palkkatulot ja eläkkeen kertyminen loppuvat ainakin hetkellisesti, ja itsetunnonkin kanssa on ehkä kamppailtava. Itsearvostuksensa työstäminen jää jokaisen omaksi tehtäväksi, mutta olisi arvokasta, jos työssä käyvä puoliso huomaisi ajatella, että ulkomaille on lähdetty yhdessä ja että molempien puolisoiden työpanos perheen hyväksi on yhtä lailla tärkeää. Siispä vinkkinä puolisoille: muistakaa arvostaa toinen toisianne, jotta koko perheenne voisi paremmin. Arvostavien sanojen kuuleminen on erityisen tärkeää sille puolisolalle, joka kotoa käsin toimii usein ns. näkymättömänä työntekijänä. Mahdollisista haasteista huolimatta evästäisin uusia tulijoita nauttimaan näistä ulkomaan vuosista sekä niiden tuomista kokemuksista ja kontakteista. Ulkomaille muutto on parhaimmillaan valtava rikkaus ja voimavara koko perheelle myös tulevia vuosia ajatellen.

CERNISSÄ

Työpaikkahaastattelu

Jos haluat päästä työpaikkahaastatteluun CERNiin, oma aktiivisuus on hyvinkin tärkeää. Ei kannata tyytyä vain hakemuksen lähettämiseen vaan kannattaa ottaa yhteyttä CERNin yhteyshenkilöön ja ilmaista oma kiinnostus työpaikasta ja keskustella omasta sopivuudesta. Haastatteluun pyydetään yleensä Staff paikkoja hakeneita henkilöitä. Myös Fellow paikkoja hakevia haastatellaan, mutta sen voidaan tarvittaessa hoitaa esimerkiksi puhelimitse.

CERN kutsuu valitut henkilöt hakutilaisuuteen. CERN yleensä kustantaa tilaisuuteen tulevien matkat ja asumisen. Tilaisuus saattaa vaihdella hieman, mutta normaalisti se kestää yhden päivän.

Tilaisuus alkaa aamulla (klo. 8.30), jolloin kaikille tilaisuuteen pyydetuille pidetään esitelmä CERNistä. Tämän jälkeen voi olla kirjallinen koe, joka keskittyy ammatillisiin-/teknisiin kysymyksiin, jolla varmistetaan käytännössä hakijan ammattitaito. Koetilaisuuden jälkeen on lounastauko, jota seuraa ”kiertoajelu” CERNin alueella.

Päivän päätteeksi CERNin Selection Board haastattelee hakijat yleensä yksitellen. Haastattelu voi kestää 1,5-2h ja se pidetään joko englanniksi tai ranskaksi (hakijan mukaan). Selection Board koostuu kyseessä olevaa työpaikkaa ajatellen asianosaisista henkilöistä (esimerkiksi osastojen johtajista). On mahdollista, että osastot haastattelevat saman päivän aikana kaikkiin avoinna oleviin paikkoihin hakenneet henkilöt.

Hakija voi yhdellä kertaa hakea useampaa työpaikkaa ja on aina mahdollista, että haastattelun jälkeen Selection Board voi tarjota muuta paikkaa kuin mihin hakija on alun perin hakenut.

Tulokset saapuvat hakijalle kuukauden sisällä haastattelusta. Useimmiten toivotaan valittujen mahdollisimman nopeaa aloittamista, mutta tässä suhteessa ollaan yleensä joustavia niin, että asiansa saa hoidettua kuntoon (perhe, irtisanomisaika ym...).

Miten päästä CERNiin

Meyrinin alue

Kun tulet Sveitsistä.

Jos tulet lentokentältä, sinulla on monia vaihtoehtoja. Voit ottaa joko bussin Y (suuntaan Val Thoiry) tai käyttää CERNin omaa sukkulapalvelua joka tuot sinut suoraan CERNiin. Kumpainenkin kulkee noin kerran tunnissa.

Muitakin bussi vaihtoehtoja on kuten ottaa bussi 57 (suunta Gare Vernier-Meyrin) pysäkillä P+R Planche, jossa tulee vaihtaa bussiin 56 (Suunta CERN). Tai ottaa

lentokentältä bussi 23 tai 28 Blandonnetin pysäkillä vaihtaa siitä ratikkaan 14, suuntaan CERN (pysähtyy suoraan CERNin Meyrinin puolen eteen), tai 16 (suunta Meyrin-Gravière) Vaudagnen tai Meyrin-Gravièren pysäkillä jossa vaihdat bussiin numero 56 (CERN). Matka kestää noin 30 minuuttia. Nämä linjat kulkevat useampia kertoja tunnissa.

Bussit ja sukkulat lähtevät lentokentän departure tasosta (juna-aseman päädyistä). Voit seurata bussin kylttejä.

Lentokentällä matkustajilla on mahdollisuus saada ilmainen 80 minuuttia voimassa oleva julkisen liikenteen lippu. Lippu on voimassa Geneven alueella tulopäivänä matkustajakortin kanssa. Lipun voi ottaa matkalaukkujen noutoalueella olevasta koneesta.

Jos tulet rautatieasemalta Genevestä, ota ratikka numero 14 (suunta CERN, tulee suoraan CERNin Meyrinin puolen eteen) tai 16 (suunta Meyrin-Gravière) Vaudagnen tai Meyrin-Gravièren pysäkillä jossa vaihdat bussiin numero 56 (CERN). Matka CERNiin kestää noin 30 minuuttia.

Matkan hinta lentokentältä tai rautatieasemalta CERNiin julkisia käyttäen maksaa 3,5CHF. Maksu suoritetaan pysäkillä tai bussissa olevaan automaattiin, ei kuljettajalle, joten muista varata käteistä mukaan (automaatti ei anna vaihtorahaa, joten on hyvä varata tasarahaa). Automaatista tulee valita Tout Genève- lippu. Lipun voi ostaa myös Unireso info pisteestä esimerkiksi lentokentän tuloalueella heti tullin jälkeen tai rautatieasemalta. Muista kuitenkin lentokentän matkalaukkujen noutoalueelta saatava ilmainen bussilippu. Matkalipun voi maksaa myös euroissa, joilloin sen hinnaksi tulee n. 2,90€.

Jos tulet autolla, tulee sinun suunnistaa kohti Meyriniä ja sitten ST Genis Pouillya. CERN aukeaa vasemmalle juuri ennen Ranskan rajaa. Et voi ajaa sen ohi. Hyvä maamerkki on tienvieressä liki CERNin vastaanottorakennusta vastapäätä oleva Globe eli iso kuparinvärinen puupallo.

Jos sinulla on paljon tavaraa, kannattaa harkita taksin käyttöä, sillä ruuhka-aikaan bussit voivat olla melko täysiä. Taxi lentokentältä CERNiin maksaa noin 30-35CHF.

Bussien aikataulut löydät:

<http://www.tpg.ch/fr/index.php>

Sukkulan aikataulut löydät:

<http://gs-dep.web.cern.ch/gs-dep/groups/SEM/Is/ShuttleService/>

Kun tulet Ranskasta

Jos tulet Ranskasta CERNin lähialueilta (Saint Genis Pouilly, Sergy, Thoiry), pääset CERNiin Y bussilla, joka kulkee 1-2 kertaa tunnissa riippuen kellonajasta. Muualta

tullessa on suositeltavaa tulla autolla tai pyörällä. Muista pitää passi tai henkilökortti aina mukana kun ylität rajan.

Bussien aikataulut löydät:

<http://www.tpg.ch/fr/index.php>

Prévessinin alue

Prévessiniin ei kulje julkisia kulkuneuvoja. Kannattaa siis tulla autolla tai pyörällä. Mahdollista on myös saapua Meyrinin alueelle ja siirtyä CERNin Shuttle Servicen avulla eteenpäin. (Katso kohta CERNissä ja kulkeminen alueella) Tämä ei kuitenkaan ole kovinkaan kätevä ratkaisu. Muista pitää passi tai henkilökortti aina mukana kun ylität rajan.

Ensimmäiset päivät CERNissä

Ennen työsi alkua (HIPin kesäharjoittelijat katso alemmaa) tulet saamaan CERNistä tietoa mihin ja koska sinun täytyy ensimmäisenä päivänä ilmoittautua sekä mitä papereita sinulla tulee olla mukana. Ilmoittautuminen tapahtuu useimmiten CERNin Meyrinin vastaanotossa, joka sijaitsee rakennuksessa 33 aivan A sisäänkäynnin vieressä. Katso kartta <http://maps.cern.ch/mapsearch/> (laita rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään).

Hyvänä maamerkkinä voi pitää CERNin Globea eli isoa kuparinväristä puupalloa. Vastaanotto on sitä vastapäätä. Mikäli et ole saanut mitään tietoa liittyen työsi alkamiseen ota yhteyttä CERN ohjaajaasi tai CERNin henkilöstöosastoon.

Ensimmäisten päivien aikana hoidetaan kuntoon kaikki tarvittava byrokratia. Jokaisen CERNin työntekijän on rekisteröidyttävä. Rekisteröityessä mukana tulee olla passi, todistus vakuutuksesta, työsopimus sekä Eurooppalainen sairaanhoitokortti. Tarvitset molempiin maihin työluvut, jotka CERN hakee sinulle puolestasi. Ranskalaista työlupaa varten tarvitset 4 identtistä passikuvaa ja sen voi saada vasta kun on muuttanut vakituiseen osoitteeseen (max. 3kk maahan saapumisesta). Tarvittaessa CERNistä löytyy passikuva-automaatti. Parhaiten neuvoja saat oman osastosi sihteeriltä, omalta ohjaajaltasi, User's officen virkailijalta tai Suomi toimistosta.

Jokaisella CERNissä työskentelevällä tulee olla myös oma CERN henkilökortti. Tätä varten joudut menemään rekisteröitymisen jälkeen rakennukseen 55, josta sinusta otetaan valokuva. Ensimmäisten päivien aikana sinun tulee myös suorittaa CERNin turvallisuuskoulutus sekä computer security- testi. Tämä tapahtuu menemällä <http://sir.cern.ch> sivuille ja suorittamalla Basic Safety levels 1, 2 (riippuen missä työskentelet joudut mahdollisesti suorittamaan myös muita testejä) sekä Computer Security. Sivuille kirjautumiseen tarvitset CERN- tunnukset.

Muista myös ottaa lounasta varten mukaan käteistä. Ruokalassa voi maksaa joko Sveitsin frangeilla tai euron seteleillä. Maksaessasi euroilla tulet saamaan

vaihtorahan Sveitsin frangeissa. Euron kolikoita ei oteta vastaan. Ruokalassa ei voi maksaa kortilla.

Jos tulet Cerniin User statuksella, ensimmäisten päivien tapahtumat voivat hieman poiketa yllä esitetystä. Userit yleensä hoitavat alustavan byrokratian oman ohjaajansa, User's Officen sekä Suomi-toimiston kanssa. Ilmoittautuminen tapahtuu myös oman ohjaajan kanssa sovitussa paikassa, ei vastaanottorakennuksessa.

Safety ja Computer kurssit: <http://sir.cern.ch>

CERNin karttapalvelu: <http://maps.cern.ch/mapsearch/> (laita haluamasi rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään).

HIPin kesätyöntekijät

Saadessasi tiedon CERNiin pääsystä muista ottaa yhteyttä Suomi-toimistoon ilmoittaaksesi, että otat tarjotun paikan vastaan. Ota myös pikimmiten yhteyttä tulevaan ohjaajaasi, jotta voitte keskustella käytännön asioista. Järjestä matka-asiasi (esim. lentoliput) kuntoon ohjaajasi ja Suomi-toimiston kanssa. Suomi-toimisto varaa kesäopiskelijoiden lentoliput. Omallakin kyvyillä voi myös tulla, jolloin matkakulut korvataan jälkikäteen kuitteja vastaan korkeintaan halvimman lentolipun hinnan mukaisesti.

Saapuessasi CERNiin mene B-portille. Mikäli sinulla on varaus CERNin hostelliin, pääset alueelle sisään näyttämällä vartijalle varausilmoitustasi, muista siis tulostaa se. Pidä mukana myös passia tai henkilökorttia. Mikäli saavut CERNiin hostelliin aukioloaikojen ulkopuolella, saat huoneen avaimen B-portin vartijalta (muista varmistaa asia hostelliin kanssa).

Jos sinulla ei ole varausta hostelliin ota mukaasi Suomi-toimiston (+41 22 76 73 027) sekä CERNin yhteyshenkilösi (ohjaaja) puhelinnumero. Pyydä vartijaa soittamaan jommalle kummalle, jonka jälkeen hän voi päästää sinut alueelle. Voit myös sopia, että ohjaajasi tulee sinua vastaan portille.

Tullessasi sinun tulee hoitaa käytännön toimet Suomi-toimiston kanssa. Sinulla tulee olla mukana passi sekä todistus matkavakuutuksen voimassaolosta koko CERNissä olo ajalle.

HIPin kesätyöntekijät hoitavat tarvittavan byrokratian CERNissä pääasiassa Suomi-toimiston ja CERNin User's Officen kanssa. Suomi-toimisto auttaa täyttämään tarvittavat paperit ja neuvoa mieltä askarruttavissa kysymyksissä. Toimisto sijaitsee rakennuksen 32 B-siiven ensimmäisessä kerroksessa paikallisesti laskettuna. (Suomalaisittain toimisto sijaitsee toisessa kerroksessa). Toimiston numero on 32-1-B20. CERNissä työskentelevien pitää ensimmäisten päivien aikana hankkia oma henkilökortti (joka mahdollistaa alueelle tulemisen) sekä tietokonetunnukset. Harjoittelijat saavat tietokonetunnukset Suomi-toimiston kautta. Henkilökorttia varten tulee mennä rakennukseen 55. Tästä lisää tietoa antaa User's Office

rekisteröitymisen yhteydessä. Lisäksi tulee suorittaa CERNin tietokone – sekä turvallisuuskurssit. Kurssit suoritetaan CERNin tunnukset saatua sähköisesti osoitteessa <http://sir.cern.ch>.

HIPpiläisille lomaa kertyy 2 päivää/kuukausi. Loman pitämisestä voi sopia oman ohjaajan kanssa.

Suomi-toimiston sijainti:

<http://maps.cern.ch/mapsearch/> (laita rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään).

Työpäivät CERNissä

CERNin (normaali) virallinen työaika on 8.30–17.30, johon sisältyy tunnin pituinen ruokatauko. Kahvitauot CERNissä pidetään noin klo. 9.00 ja 16.00 (todellisuudessa tämä vaihtelee). CERNissä ei käytetä kellokorttia joten tunteja ei voi tehdä sisään. Harjoittelua tai työtä ei voi myöskään suorittaa etänä. Toki nämä riippuvat viime kädessä omista neuvottelutaidoista ja työn ohjaajasta.

Lomat

CERNiläisille (CERN User's oman sopimuksen mukaan) lomaa kertyy 2,5 päivää/kuukausi. Tämän lisäksi vuosittain on noin 10 arkipyhää ja jouluna CERN on kiinni noin 2 viikkoa. Tämä joululoma ei vähennä työntekijän lomakertymää.

HIPpiläisille lomaa kertyy 2 päivää/kuukausi.

Arkipyhät löydät:

<http://public.web.cern.ch/User/Institute/Organization/OfficialHolidays/OfficialHolidays.html>

Sisäänkäynnit

CERNin pääalueille on olemassa monta sisäänkäyntiä. CERNiin on henkilökortin kanssa mahdollisuus tulla jokaisena viikonpäivänä mihin kellonaikaan tahansa. Toimistorakennukset ovat aina auki

Meyrinin sisäänkäynnit:

A: Ma-Pe 8.00–19.00

B: Ma- Su 24h

C: Ma-Pe 8.00–9.00 ja 17.00–18.00

D: Ma-Pe 8.00–12.00 ja 13.00–16.00 vain tavarantoimitukseen

E: Ma-Pe 7.00–9.00 ja 17.00–19.00 vain henkilökortin omaaville

Prévessin

Ma-Su 24h portti aukeaa CERNin henkilökortilla

Sisäänkäynnit löydät CERNin karttapalvelusta:
<http://maps.cern.ch/mapsearch/>

Oikean rakennuksen ja kerroksen löytäminen

Kaikki CERNin rakennukset on numeroitu, mutta järjestys ei ole looginen. Ensimmäisenä päivänä saat alueen kartan jonka avulla voit suunnistaa alueella (kartan saa haettua myös itse user's officesta tai Suomi toimistosta, jos saavut ennen kuin virallinen työ alkaa). Ennen CERNiin tuloasi voit tutkia alueen karttaa osoitteessa

<http://maps.cern.ch/mapsearch/>

Saatuasi CERNin käyttäjätunnukset voit mennä CERNin sivuille www.cern.ch. Vasemmassa palkissa on kohta Practical Info ja Buildings and Roads. Kirjoita kenttään etsimäsi rakennuksen numero ja näet missä kohtaa CERNiä se sijaitsee.

On hyvä myös huomata, että täällä kerrokset lasketaan erilaille kun Suomessa. Suomen ensimmäinen kerros on täällä rez-de-chaussée eli pohjakerros. Suomen toinen kerros on täällä vasta ensimmäinen kerros ja niin edelleen.

Ruokailut

Meyrin:

Meyrinin alueella on kaksi ravintolaa. Restaurant 1 löytyy A-sisäänkäynnin läheltä rakennuksesta 501 ja Restaurant 2 rakennuksesta 504 (alueen puolesta välistä). Ravintolat tarjoavat aamupalan, lounaan ja illallisen (ravitola 1). Aamupala tarjotaan klo 7 eteenpäin.

Ravintoloiden sijainnin löydät:

<http://maps.cern.ch/mapsearch/> (laita rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään).

Ravintola 1 aukioloajat:

Tammikuu-maaliskuu: Ma-Pe 7:00–23:00, La-Su 7:00–22:00

Huhtikuu-joulukuu: Ma-Pe 7:00–0:00, La-Su 7:00–22:00

Lounas ja päivällinen tarjotaan

Tammikuu-helmikuu: Ma-Pe 11:00–14:00 ja 18:00–20:00, La-Su 11:30–14:00 ja 18:00–20:00

Maaliskuu-joulukuu: Ma-Pe 11:30–14:15 ja 18:00–22:00, La-Su 11:30–14:00 ja 18:00–20:00

Ravintola 2 aukioloajat:

Ma-Pe 7.00–17.30

Lounas tarjoillaan klo 11.30–14.00

Prévessin:

Prévessinin ravintola sijaitsee rakennuksessa 866. Sen aukioloajat ovat maanantaista perjantaihin 7.00–18.00. Viikonloppuisin ravintola on kiinni.

Lounas tarjoillaan arkisin klo. 11.30–13.45

Prévessinin ravintolassa on mahdollista maksaa vain euroilla. Samassa rakennuksessa sijaitsee automaatti.

Ravintolan sijainnin löydät: <http://maps.cern.ch/mapsearch/> (laita rakennuksen numero vasemmalla olevaan hakukenttään).

Ravintoloissa on mikrot, joissa on mahdollista lämmittää omat eväät. CERNin alueelta löytyy myös paljon automaatteja, joista voi helposti ostaa pientä purtavaa tai juotavaa. Lisäksi esim. rakennuksissa 30, 40, 13 ja 6 on kahvilat, joista saa juotavaa ja pientä purtavaa.

HUOM!

Ravintoloissa ei voi maksaa kortilla, joten muista varata käteistä mukaan. Pankkiautomaatit löytyvät ravintoloiden yhteydestä. Lounas maksaa noin 10-15 chf. Ravintoloissa voi maksaa myös euron seteleillä (kolikoita ei oteta vastaan), mutta tällöin saat vaihtorahan kuitenkin Sveitsin frangeissa.

Kulkeminen alueella

Shuttle Service

CERNin työntekijöillä on mahdollisuus käyttää CERNin omaa Shuttle Service-palvelua siirtäkseen alueella paikasta toiseen.

Sukkulapalvelu tarjoaa myös kaupunkipalvelun. Arkisin kello 8.00–18.00 vakiokyyti lentokentälle lähtee noin tunnin välein virallisena työaikana Meyrinin päärakennuksen portailta (pankin läheinen uloskäynti). Lentokentällä Sukkulan kyytiin voi nousta ovelta 1 (Departures)

Tarkat tiedot sukkuloiden reiteistä ja aikatauluista löydät:

<http://gs-dep.web.cern.ch/gs-dep/groups/SEM/Is/ShuttleService/>

Parkkeeraaminen alueella

CERNin alueella saa pysäköidä ainoastaan, jos autossa on CERNin Installation Servicen myöntämä tarra tai CERNin kilvet (vihreät kilvet). Tarra haetaan rakennuksesta 55. Joissakin tapauksissa tarran voi tilata etukäteen (<http://registration-stickers.web.cern.ch/registration-stickers/>), mutta helpointa on ensimmäisenä päivänä jättää auto vastaanoton edessä olevalle parkkipaikalle.

Pyörät

Pyörällä pääsee helposti liikkumaan CERNin sisällä sekä lähialueilla. Sveitsin lainsäädäntö vaatii, että jokaisessa pyörässä tulee olla voimassa oleva liikennevakuutus. Vakuutustarroja voi ostaa esimerkiksi CERNin postitoimistosta hintaan noin 6CHF.

Mikäli sinulla ei ole omaa pyörää ja olet fysiikan osaston user (PH department) voit lainata sellaisen CERNistä. Pyörät on tarkoitettu ainoastaan virallista käyttöä, kuten työmatkoja varten. Kaikissa CERNin pyörissä on voimassaoleva vakuutus. Pyörän saa 100 CHF:n panttia vastaan. Pyöriä ei ole vakuutettu varkauden varalta ja lainaaja on velvollinen korvaamaan huolimattomasta käytöstä johtuvat vauriot. Pyörän saa lainata kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan. Uuden pyörän saa lainata heti jakson päätyttyä, mikäli niitä on vapaana. Pyörää vuokratessa pitää ottaa mukaan henkilöllisyystodistus sekä työtodistus.

Keväisin sekä Ranskan, että Sveitsin puolella järjestetään tapahtumia, jonne ihmiset tuovat omia vanhoja pyöriään myyntiin. Hyvän pyörän voi saada melko halvalla. Genevestä löytyy myös kauppoja joissa myydään vanhoja pyöriä. Näistä asioista kannattaa tiedustella paikallisilta kollegoilta. Kannattaa myös pitää silmällä CERN markettia, jossa ihmiset myyvät vanhoja tavaroitaan.

Lisää tietoa CERNin pyöristä:

http://ep-div-smi.web.cern.ch/ep-div-smi/Service_point.html

CERN market (palvelu vaatii rekisteröitymistä).

<https://espace.cern.ch/cern-market/default.aspx>

Vieraat CERNissä

Cernissä työskentelevillä on oikeus tuoda vieraita alueelle. Vieraat tulee aina saattaa alueella, joten jos ette saavu yhtä aikaa on usein helpointa sopia tapaaminen vieraiden kanssa jollakin portilla tai vierailijakeskukseen ja saattaa heidät alueelle. Vieraiden kuuluu kulkea isännän mukana koko vierailun ajan. Ösin alueella ei päästetä kuin henkilöitä, joilla on CERNin henkilökortti. Perheenjäsenillä voi olla myös mahdollisuus saada oma CERN henkilökortti, jonka avulla he voivat tulla alueelle. Tätä voi tiedustella esimerkiksi rakennuksesta 55 tai Users' officesta.

Työ- ja oleskeluluvat

Cernissä yli 3 kuukautta työskentelevän tulee hankkia itselleen Sveitsin kortti sekä Ranskan kortti. Ohjeet hakemiseen saat ensimmäisten päivien aikana.

Mikäli olet naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa (staff ja fellow) ja/tai tuot mukanaasi lapsia, tulee sinun hakea myös perheellesi asuinmaasi oleskelulupa. Perheesi on kauttasi lupaan oikeutettu. (ns. Perhekortti). Tämä onnistuu CERNissä.

Oleskelulupa ei kuitenkaan toimi työlupana. Jos kuitenkin CERNissä työskentelevän ja Sveitsissä asuvan henkilön, (jolla on B", "C", "D", "E", "I", "L", "O" tai "P" – kortti)

puolisolla on työpaikka tai hänelle tarjotaan työpaikkaa Sveitsistä on hänellä oikeus hakea Ci-korttia, joka oikeuttaa oleskeluun sekä työskentelyyn Sveitsissä.. Korttia hakiessa on mukana oltava joko työsopimus tai työtarjous. Kortti velvoittaa maksamaan verot ja sosiaalimaksut Sveitsiin näin ollen se oikeuttaa myös työttömyyskorvauksiin. Lapset eivät tätä korttia saa elleivät he itse ole menossa töihin (tämä pätee tiettyyn ikään asti). Muuten työluvan Sveitsissä hakee yleensä työnantaja.

Lisää tietoa saat:

<http://www.eda.admin.ch/eda/en/home/topics/intorg/un/unge/gepri/manlab/mandi1.html>

Aviopuolison ja lasten korttien saamiseen pätee seuraavat ehdot (2009):

Sveitsi

Conditions for spouses of the member of personnel:

- must not be of Swiss nationality
- must live under the same roof as the member of personnel
- must not be gainfully employed in Switzerland

Conditions for children (aged 6 years and over only):

- must not be of Swiss nationality
- must live under the same roof as the member of personnel
- must be single and demonstrably dependent on the member of personnel
- must not be gainfully employed in Switzerland

Lähde: <https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/services-Adm/Cards/attribution.asp#attributionCH>

Lasten täyttäessä 25 vuotta tulee heidän hakea omaa oleskelulupaa Office Cantolan de la Populationin kautta

Ranska

Conditions of issue for spouses:

- must not be of French nationality
- must not be a permanent resident in France
- must not be gainfully employed in France
- must live under the same roof as the member of personnel

Conditions of issue for children:

- must not be of French nationality
- must not be a permanent resident in France

- must be demonstrably dependent on the staff member
- must be more than 14 and less than 21 years old
- must attend school in the local area (France or Switzerland)
- must live under the same roof as the member of personnel

Lasten täyttäessä 21 vuotta tulee heidän hakea omaa oleskelulupaa asuinkuntansa kaupungintalolta (Mairie).

Lähde ja lisää tietoa saa CERNin henkilöstöosaston sivuilta (tarvitaan CERN tunnukset)

https://admin-eguide.web.cern.ch/admin-eguide/cartes/proc_cartes_home.asp

HUOM. Mikäli asutte Ranskassa ja aviopuolisosi työskentelee asuinmaassanne tai CERNissä (yli 50 % normaalista työajasta), hän ei ole oikeutettu perhekorttiin vaan hänen tulee hankkia henkilökohtainen kortti.

Mikäli mukaasi tulee avopuoliso tai tyttöystävä/poikaystävä tulee heidän hakea omaa oleskelulupaa/työlupaa

Sveitsissä asiaa voi tiedustella:

Office Cantonal de la Population (OCP)

Route de Chancy 88

1213 Onex

Puh: 022 546 48 88

Fax: 022 546 48 10

www.geneve.ch/ocp

Ranskassa lupa-asioissa voi ottaa yhteyttä oman kaupungin kaupungintaloon (Mairie) EU-kansalaisen ei tällä hetkellä tarvitse hakea oleskelu- tai työlupaa Ranskaan sen ollessa EU-maa. Asian voi tarkistaa Mairie:lta esimerkiksi:

Mairie de Saint Genis-Pouilly

94 Avenue de la République

01630 Saint Genis-Pouilly

Tél.: 04 50 20 52 50

Fax: 04 50 42 05 04

Email: mairie@saint-genis-pouilly.fr

Mairie de Thoiry

374, rue Briand Stresemann

BP 19

01710 Thoiry

Tél.: 04.50.41.21.66

Fax: 04.50.20.87.13

Email: mairie@mairie-thoiry.fr

Pankkitilin avaus ja rahanvaihto

Kun CERNiin rekisteröityminen on suoritettu, kaikki jotka saavat korvauksen CERNistä voivat avata pankkitilin UBS pankkiin, jonka konttori on CERNissä. Ohjeet saat ensimmäisten päivien aikana. Pankin konttori löytyy Meyrinin alueelta rakennuksesta 500 ravintola 1 läheltä. Tiliä avatessa tulee olla mukana työsopimus

ja passi. Jos pankkitiliä ei jostain syystä voida avata, korvaus maksetaan käteisellä ja sen voi noutaa ”palkkapäivänä” CERNin postitoimistosta, muuten korvaus maksetaan suoraan avatulle tilille. CERN maksaa korvaukset Sveitsin frangeissa.

Mikäli asut Ranskassa, kannattaa harkita tilin avaamista myös siellä. Tilin omistaminen helpottaa huomattavasti esimerkiksi sähkö- ja Internet sopimusten tekemistä. Jotta tilin saa avattua, tarvitaan useimmiten mukaan passi ja esimerkiksi sähkölasku, jossa on yhteystietosi ja nimesi, joka todistaa, että asut Ranskassa sekä ”palkkakuitti”. Pankin kanssa voi keskustella siitä mikä on edullisin tapa siirtää rahaa valuutasta toiseen. CERNiläiselle tilin avaaminen voi käydä helpommin Prévessin puolella toimivassa Crédit Agricole pankissa. Tätä ei kuitenkaan pidetä kaikista edullisimpana pankkina. Pankit ovat Ranskassa ja Sveitsissä yleensä kiinni maanantaisin. Tästä johtuen jotkut konttorit ovat auki taas lauantai aamuisin.

Jos sinun on nostettava euroja pankkiautomaatista UBS:n kortilla, kannattaa se tehdä CERNissä. CERNiläisille on neuvoteltu oma muita UBS pankin konttoreita parempi kurssi kun rahat nostetaan CERNin automaatista. Muitakin kursseja kannattaa kuitenkin pitää silmällä.

Jos sopimuksesi on yli vuoden pituinen, on sinulla myös mahdollisuus pyytää UBS-pankista Maestro kortti. Kortti ei ole luottokortti, mutta toimii tavallisen pankkikortin tapaan. Maksaminen Sveitsissä ja rahan nostaminen UBS:n omista automaateista on ilmaista. Muista automaateista nostettaessa ja muissa maissa maksettaessa kortin käytöstä voi mennä toimitusmaksu.

Työkorvausten maksaminen ja verotus

Pääasiassa CERNin maksama työkorvaus on verovapaata. Korvaukset maksetaan yleensä jokaisen kuun 25 päivänä.

Vaikka tulo onkin verovapaata on Ranskassa, asuvien täytettävä vuosittain veroilmoitus. Ohjeet täyttämiseen ja lomakkeen hankkimiseen löytyvät CERNin Admin e-guidista, jota on mahdollista lukea kun on saanut CERNin tunnukset.

Sveitsissä asuvien suomalaisten ei yleensä tarvitse täyttää veroilmoitusta ellei heillä ole Sveitsissä mm. omaisuutta kuten kiinteistöjä tai he saavat tuloja myös muualta Sveitsistä kuin CERNistä.

https://admin-eguide.web.cern.ch/admin-eguide/Impots/proc_impot_home.asp

Omaisuuksien tuominen mukana

Oman omaisuuden mukana tuomisesta saat tietoa CERNin Installation Servicen sivuilta sekä CERNin lähettämästä tietopaketesta.

Lisää tietoa saat mm.

http://gs-dep.web.cern.ch/gs-dep/groups/sem/ls/InstallationService/ServiceInstallation_Main.htm

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Int/WB/settlingincountry.asp>

Verovapaa auto

CERNiin vähintään vuodeksi töihin tulevilla, jotka eivät suorita opintoja (tohtoriopintoja ei lasketa) on usein oikeus tuoda Ranskaan tai Sveitsiin vero- ja alv. vapaa auto. Asia kannattaa varmistaa Suomen tullilta, CERNin GS-osaston, Installation Servicen, tai HR-toimiston kanssa.

Ranskaan tuotavalle autolle on haettava CERNin vihreitä kilpiä. Kilpien ja vakuutusten hankkiminen kannattaa aloittaa niin pian kuin mahdollista sillä prosessi voi kestää yllättävän kauan.

Lisää tietoa saat mm.

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Int/WB/settlingincountry.asp>

http://gs-dep.web.cern.ch/gs-dep/groups/sem/ls/InstallationService/ServiceInstallation_Main.htm

HUOM!

Ranskassa asuvien tulee ottaa huomioon, että halutessaan hyödyntää verovapauden, tulee auto siirtää CERNin vihreisiin kilpiin. Tällöin auton ajo-oikeus on vain CERNin työntekijällä ja hänen puolisoillaan, **j**os puoliso on Family French Card (eli CERNissä työskentelevän puolison kautta hankittu ranskalainen kortti, jolloin kummassakin kortissa on sama numero). Mikäli puoliso on töissä CERNissä tai Ranskassa (yli 50 % normaalista työajasta) hän joutuu hakemaan omaa ranskalaista korttia, jolloin **hän virallisesti menettää vihreissä kilvissä olevan auton ajo-oikeuden**. Sveitsissä tätä ongelmaa ei ole.

CERNin palvelut

Terveyspalvelut

Jokainen CERNistä korvauksen saava liittyy automaattisesti vakuutusyhtiö UNIQAN jäseneksi. Vakuutusmaksu vähennetään automaattisesti CERNin maksamasta korvauksesta, joka kuukausi. Lue lisää terveyspalveluista kohdasta ”yleistä” ja ”terveys”.

Lisäksi CERNin Social Affairs Service on tarkoitettu avuksi kaikille CERNissä oleville ja heidän perheilleen. Palvelun puoleen voi kääntyä kaikissa elämäntilanteissa, olipa kyse lapsen syntymästä, alkoholiongelmasta tai vaikka halusta löytää ranskankielen kurssi. Seuraavasta esitteestä saat hyvän käsityksen siitä mitä palvelu tarjoaa. Yhteydenotot ovat täysin luottamuksellisia

<https://hr-dept.web.cern.ch/hr-services/social/default.asp>

Posti

Sekä Meyrinin, että Prevessin alueella toimii posti.

Sveitsin posti löytyy Meyrinin puolelta rakennuksesta 63. Sen aukioloajat ovat arkisin 9.00–16.00.

Ranskan posti löytyy Prévessin puolelta rakennuksesta 866. Sen aukioloajat ovat 8.45 - 12.30 13.45 - 16.00.

Kannattaa ottaa huomioon rajoituksia sen suhteen mitä maahan saa lähettää. Esimerkiksi Ranskaan ei saa lähettää kaikkia koruja, hajuvesiä tai lääkkeitä. Paketit voidaan käännötyä takaisin. Asiaa voi tiedustella postitoimistoista tai selvittää Internetistä. Posti kulkee normaalisti esim. Meyrinistä Suomeen 2-3 päivässä.

Pankit

Meyrinin puolella toimii UBS pankin konttori rakennuksessa 63. Konttori on auki arkisin kello 8.30–16.30.

Prevessin puolella toimii Crédit Agricole rakennuksessa 866. Konttori on avoinna tiistaisin 9.00–12.00/ 14.15–16.30 ja keskiviikosta perjantaihin 9.00–12.00/13.30–16.30.

Lehtikioski

Meyrinin päärakennuksessa (500) toimii lehtikioski, josta voi ostaa muun muassa lehtiä, kortteja ja pientä purtavaa. Kioskista saa myös ostaa sveitsiläisiä Lebara prepaid liittymiä sekä useamman matkan bussilippuja.

Suomi-toimisto

Koti-ikävän tai lukuinnon iskiessä Suomi-toimistosta on mahdollista lainata suomalaisia kirjoja tai edellisen päivän Hesari. Suomi-toimisto sijaitsee rakennuksen 32 toisessa kerroksessa toimistossa B20.

UNIQA

UNIQAn toimisto sijaitsee päärakennuksessa (500). Se on avoinna maanantaista perjantaihin klo 9.00–12.00. Lisäksi tiistaisin ja torstaisin 14.00–16.00.

Matkatoimisto

Päärakennuksessa (500) toimii matkatoimisto [Travel Agency Carlson Wagonlit](#). Toimiston kautta voi hoitaa niin työ- kuin henkilökohtaiset lomamatkat. Toimisto on auki maanantaista perjantaihin klo 8.30–16.30.

Valokuva-automaatti

Rakennuksessa 61 aivan User's officen vieressä on valokuva-automaatti, josta voit hankkia rekisteröitymistä varten tarvittavat valokuvat. 4 EU:n kriteerien mukaista passikuvaa maksaa 8CHF.

Microcosm-näyttely

CERN on järjestänyt oman pienen näyttelyn CERNistä ja CERNin tutkimista asioista. Näyttely on ilmainen ja avoinna maanantaista perjantaihin 08:15 - 17:30 ja

Lauantaisin 8.30–17.00. Loma-aikojen aukiolo kannattaa tarkistaa erikseen. Näyttely sijaitsee vastaanottorakennuksessa (33).

http://outreach.web.cern.ch/outreach/expos_cern/horaires.html

Universe of particles – näyttely

Syksyllä 2010 CERNin Globe of Sciencessä avattiin uusi interaktiivinen näyttely, joka tutustuttaa kävijän hiukkasten maailmaa samalla selvittäen CERNin toimintaa.

Näyttely on avoinna maanantaista lauantaihin 10:00–17.00. Loma-aikojen aukiolo kannattaa tarkistaa erikseen.

http://outreach.web.cern.ch/outreach/expos_cern/horaires.html

CERN Shop

Vastaanoton yhteydessä (rakennus 33) toimii Cern-shop josta voi ostaa t-paitoja, palapelejä, kirjoja, sateenvarjoja ym. pieniä muistoesineitä.

Tietokoneet

User's Officen vierestä (rakennus 61) löytyy yleiseen käyttöön tarkoitettuja tietokoneita. Käyttö vaatii CERNin tunnukset.

Mikäli asut esimerkiksi CERNin hostellissa ja haluat rekisteröidä oman tietokoneesi CERNin verkkoon voit sen tehdä avaamalla selaimen ollessasi CERNin verkkoalueella. Oletussivuna aukeaa rekisteröitymissivu, josta voit valita joko vieras rekisteröitymisen tai käyttäjä rekisteröitymisen. Rekisteröityminen on tarkoitettu lyhytaikaisia vierailuja varten (alle 4 viikkoa).

CERNin karttapalvelu: <http://maps/mapsearch/>

Kirjasto

Kirjasto palvelee CERNin työntekijöitä organisaatiolle ominaisten alojen suhteen.

Lisää tietoa saat <http://library.web.cern.ch/library/WhoWeAre/Mission.html>

Kun lähdet CERNistä

Kun työsopimuksesi loppuu, tulee sinun muistaa hoitaa muutama asia pois alta.

User's Office tarjoaa hyvän To Do-listan osoitteessa <http://ph-dep-usersoffice.web.cern.ch/ph-dep-UsersOffice/Termination.html>

Kannattaa myös kysyä oman osaston sihteeriltä mitä tulee tehdä.

Jos olet User, tulee sinun palauttaa linkin takana oleva lomake toimistoon viimeisenä työpäivänäsi. Huomioi, että tehtävää on melko paljon, joten kannattaa aloittaa hyvissä ajoin. Mikäli haluat, että yhteystietosi poistetaan CERNin phone bookista ilmoita siitä osastosi sihteerille tai User's Officeen. Erityisen tärkeää on muistaa sulkea pankkitili, sopia UNIQAn kanssa vakuutuksen lopettamisesta tai mahdollisesta jatkamisesta, palauttaa kaikki avaimet, autotarrat sekä mahdolliset CERNin kilvet ja henkilökortti.

YLEISTÄ

Terveysdenhuolto

Ranskassa ja Sveitsissä ei toimi samanlainen julkinen terveydenhuolto kuin Suomessa. Lääkärit ovat hyvin pitkälti yksityisiä. Tästäkin syystä kunnon vakuutuksen hankkiminen on tärkeää.

Kaikki CERNistä korvauksen saavat liittyvät automaattisesti UNIQAN jäseniksi ja saavat sairausvakuutuksen. Vakuutus kattaa myös perheenjäsenet (aviopuoliso ja lapset ja joissain tapauksissa rekisteröity puoliso). Vakuutusmaksu vähennetään automaattisesti CERNiläisen korvauksesta (noin 4 %). Halutessaan vakuutetulla on mahdollisuus hankkia vielä lisäturvaa UNIQAn kautta. Tietoa vakuutuksesta saat ennen CERNiin tuloasi HR-toimiston kautta tai CERNin sivuilta <https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Ben/chis/>

Mikäli vakuutus ei ole pakollinen, voi UNIQAn kautta hankkia oman vakuutuksen. Tällöin se maksaa noin 1000 chf kuukaudessa. Isommalle perheelle tämä voi kuitenkin olla melko houkutteleva vaihtoehto sillä vakuutus kattaa koko perheen. Vakuutus jostain kannattaa ehdottomasti hankkia sillä sairaus- tai onnettomuustapauksessa kulut voivat nousta huomattavan suuriksi. Esimerkiksi pelkkä hammastarkastus Sveitsissä voi maksaa 300CHF. Sairausvakuutuksia tarjoavat myös muut paikalliset vakuutusyhtiöt. Yksi vaihtoehto on Golden care jonka vuosimaksu on 2000CHF:stä ylöspäin, mutta sen turva (ja usein myös asiakaspalvelu) on huonompi kuin Sveitsissä tarjottavien (paikallisille pakollisten) LAMal vakuutusten. Halvimmat LAMalit liikkuvat 180CHF/kk ylöspäin vanhemman osalta ja 50CHF/kk ylöspäin lasten osalta. Vuonna 2004 keskimääräisen sveitsiläisperheen tuloista 22% meni vakuutusmaksuihin.

Listan lääkäri/sairaalapalveluista, hätänumeroista lähialueilla sekä tietoa CERNin sosiaaliturvasta löydät seuraavilta sivuilta:

https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Int/Locinfo/your_health.asp

<http://ph-dep-usersoffice.web.cern.ch/ph-dep-UsersOffice/> (kohdista regional info France ja Geneva info)

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Int/WB/socialprotection.asp>

Kun olet saanut CERNin tunnukset pääset kirjautumaan CERNin HR osaston sivuille voit konsultoida Pay des Gexin (Ranska) ja Meyrinin (Sveitsi) alueen lääkäreistä. Lista kertoo mitä kieliä kukin puhuu. Lista löytyy

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Ben/chis/privilprovider.asp>

CERNin sosiaalipalvelu auttaa myös kertomalla mistä löydät esimerkiksi englantia puhuvat lääkärit (katso alemmaa)

Myös paikallisista turistitoimistoista, puhelinluetteloista ja kollegoilta voit saada hyviä vinkkejä.

Lisää tietoa LAMal vakuutuksista saat: <http://www.assurance-info.com/en/lamal.htm>

Korvauksen hakeminen UNIQAlta

Normaalisti sairaanhoito kulut tulee maksaa ensin itse jonka jälkeen korvausta voi hakea UNIQAlta Vakuutusyhtiöön on lähetettävä alkuperäiset kuitit ja reseptit, joten niistä kannattaa ottaa itselleen varmuuden vuoksi kopiot. On myös hyvä muistaa, että esimerkiksi lääkekuluja ei korvata ellei mukaan ole liitetty lääkäriltä saatua reseptiä. Korvauksia kuluista tulee hakea UNIQAlta vuoden kuluessa. Lomakkeita voi hakea mm. UNIQAn toimistosta tai CERNin HR:n sivuilta. UNIQAn sinisiä kirjekuoria saa, joko UNIQAn toimistosta tai (rakennus 500) CERNistä voi lähettää korvaushakemuksia ilmaiseksi (UNIQAn oma sininen kuori), joko organisaation postissa tai viemällä kirje suoraan UNIQAn toimistoon. Korvaukset maksetaan suoraan CERNin EDH tietojärjestelmässä olevalle pankkitilille (sama mihin työkorvaus tulee). Maksu suoritetaan noin 10–15 työpäivässä lomakkeiden saapumisesta.

On hyvä ottaa huomioon, että esimerkiksi hammashoitokuluissa ja silmälaseissa on katto, jonka ylitse menevää osaa ei enää korvata. Joissain tapauksissa korvauspäätös tulee myös hakea ennen toimenpiteen toteuttamista. Tästä saat lisätietoa UNIQAsta tai lukemalla CHIS rules, jotka löytyy HR:n sivuilta.

<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/Ben/chis/default.asp>

Suomen sosiaaliturva

Henkilö joka muuttaa joko Sveitsiin tai Ranskaan pysyy yleensä Suomen sosiaaliturvan piirissä, mikäli muutto ulkomaille on tilapäistä (kesto alle vuoden). Mikäli muutto on vakinaista (yli vuosi) putoaa henkilö sosiaaliturvan piiristä mahdollisesti jo muuttopäivänä ja hänen tulee hakeutua asuinmaansa sosiaaliturvan piiriin. Tietyissä tapauksissa sosiaaliturvan piirissä voi pysyä vaikka ulkomaan jakso kestäisi yli vuoden. Asiaan voi vaikuttaa se oletko ulkomaille opiskelemassa, tutkijana, töissä ja saatko palkkaa vai apurahaa ja oletko lähetetty työntekijä. Sosiaaliturvan piirissä pysymistä on haettava erikseen. Vaikka pysyisitkin Suomen sosiaaliturvan piirissä, voi asuinmaasta riippuen vaihdella mitä etuuksia Kelan kautta on mahdollista saada ja mitä etuuksia ja kuinka kauan niitä maksetaan ulkomaille. Tästä saat lisätieto Kelan sivuilta tai soittamaan Kelan palvelunumeroon 020 692 207 (maasta- ja maahan muutto) arkisin klo 8-18. Sosiaaliturvan piiriin kuulumisen on erityisen tärkeä selvittää niiden henkilöiden kohdalla, jotka eivät CERNiin tullessaan kuulu automaattisesti UNIQAn vakuutuksen piiriin.

Lisää tietoa saat

- <http://www.kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/291007094908HS?OpenDocument>

- <http://etk.fi/>
- <http://www.mela.fi/Vakuutusturva/Apurahansaajat/Apurahansaajan-elakevakuutus/Ulkomaan-tyoskentely>

Eurooppalainen sairaanhoitokortti

Jokaisen tilapäisesti ulkomaille muuttavan tulisi hakea kelalta eurooppalainen sairaanhoitokortti. Tämän kortin saavat kaikki, jotka kuuluvat Suomen sairausvakuutuksen piiriin. Kortti oikeuttaa saamaan sekä Ranskassa, että Sveitsissä hoitoa samaan hintaa ja samoin ehdoin kuin paikalliset. On kuitenkin hyvä huomioida, että erityisesti Sveitsissä sairaanhoito kulut ovat huomattavia, jolloin kortin antama turva ei välttämättä ole riittävä.

On myös mahdollista turvautua suomalaiseen matkavakuutukseen, johon ostat lisäkuukausia, mutta sekään ei välttämättä anna tarpeeksi kattavaa suojaa sillä se korvaa yleensä vain akuutin lääkärin tarpeen.

CERNin Socials Affairs Service

Apua elämäntilanteen muutoksessa tai vaikka sopivan koulun löytämiseen antaa CERNin Socials Affairs Service. Lisätietoa palvelusta saa seuraavan linkin kautta. Voit aina ottaa yhteyttä Social Affairs Serviceen, jos he eivät voi auttaa he ohjaavat sinut oikean tahon luokse. Yhteydenotot ovat täysin luottamuksellisia.

<https://hr-dept.web.cern.ch/hr-services/social/default.asp>

Tel.: 76–74201

Email: social.affairs@cern.ch

Building: 33/1-038

Jos ahdistaa

Uuteen maahan, kielialueelle ja kulttuuriin muuttaminen on hyvin suuri stressitekijä. Elämä voi myös tuoda tullessaan tilanteita joista ei tunnu selviävän yksin. Näissä tilanteissa ei kannata jäädä yksin, vaan yhteyttä kannattaa ottaa terapeuttiin tai vaikka kirkon työntekijöihin. Usein jo 5-10 tapaamiskertaa riittää selventämään tilannetta merkittävästi ja mikäli tilanne vaatii muuta apua, ammattiauttaja osaa ohjata sopivaan jatkohoitoon.

Genevessä on nyt mahdollisuus saada apua myös suomeksi. Terapeutti Susanna Härkönen on työskennellyt masennuksen, ahdistuksen, parisuhdeongelmien, surun, alkoholismien ja erilaisten muiden elämässä eteen tulevien ongelmien kanssa sekä Euroopassa, että Aasiassa. Hänellä on myös itsellään usean vuoden kokemus ulkomailta asumisen haasteista.

Susanna on koulutukseltaan Master in Counselling (Monash University, Australia) ja hänellä on työkokemusta Suomesta mielenterveystoimistosta. Aikataulu on joustava ja tapaamiset ovat mahdollisia myös iltaisin ja viikonloppuisin. Tapaamiset ovat

täysin luottamuksellisia. Susannan kanssa voi asioida suomeksi, englanniksi ja ranskaksi ja hän voi tarvittaessa toimia tulkkina esim. lääkärikäynneillä.

Susannan yhteystiedot ovat:

OnlineCounselingCenter@gmail.com

+41-77-472 1614

Mikko Sammalkivi, joka on TM terapeutti ja on asunut monta vuotta alueella on myös valmis auttamaan. Hän on muuttamassa takaisin Suomeen, mutta tarvittaessa häneen saa yhteyttä esimerkiksi Skype:n välityksellä

Mikon yhteystiedot ovat:

Mikko Sammalkivi, TM, terapeutti

Kirkkopuiston Hammaslääkärikeskus Oy

Yhteystiedot ja ajanvaraus: mikko.sammalkivi@helsinki.fi;

Puh: +358104401400

Voit myös ottaa yhteyttä CERNin Social Affairs Serviceen.

Matkustaminen autolla

Oma auto on erinomainen tapa tutustua ympäröivään Eurooppaan. On hyvä kuitenkin huomioida muutama asia matkalle lähdettäessä.

Sveitsissä moottoritiellä ajaminen edellyttää moottoritieveron maksamista. Tämä hoituu ostamalla 40 chf (vuonna 2010) maksava vignetten- tarra, joka liimataan auton tuulilasiin. Tarra on voimassa kalenterivuoden. Vignetten saa ostettua esim. bensa-asemilta tai Sveitsin rajalta. CERNissä tarroja myy postitoimisto Meyrinissä. Sinun tulee myös kyetä osoittamaan, että autossasi on tarvittavat vakuutukset voimassa. Kun hankit paikalliset kilvet, tulee sinulla olla auton tuulilasissa vakuutusyhtiösi "tarra" todistamassa vakuutusten voimassaoloa. Paikalliset yhtiöt lähettävät sen sinulle automaattisesti.

Ranskassa ja esimerkiksi Italiassa ja Espanjassa on maksettava moottoritien käytöstä tietulli. Tullimaksut vaihtelevat matkan pituuden ja moottoritien omistajan mukaan. Maksun voi suorittaa esimerkiksi käteisellä tai kortilla. Tullipysäkillä tullessa kannattaa katsoa tarkasti, että menee oikeaan jonoon maksutavan mukaan. Telepass merkkejä kannattaa välttää sillä ne on tarkoitettu vain autoille, joissa on elektroninen lukulaite. Tietullimaksut voivat nousta useaan kymmeneen euroon ja tuplata matkan aikana kuluvan bensen hinnan. Arvion tullimaksujen suuruudesta voi saada käyttämällä online karttapalveluja, jotka laskevat tullimaksut halutulta reitiltä (esim. www.mappy.com, ei takuita oikeellisuudesta). Ranskasta Italiaan mennessä voi joutua käyttämään myös vuoristotunneleita kuten Mont Blanckin tunnelia. Tunnelimaksu yhteen suuntaan on yli 30€ per henkilöauto. menopaluuilipun kuitenkin saa reilulla 40€. Mitä enemmän lippuja ostaa kerralla sitä halvemmaksi ne tulevat.

HUOM!

Sekä Ranskassa, että Sveitsissä talvella on pakollista pitää lumiketjuja autossa etenkin kun ajaa vuoristossa. Poliisilla on oikeus tarkastaa autot ja käännä ne takaisin, jos tarvittavaa varustusta ei löydy. Ranskassa on lisäksi pakollista pitää autossa varoituskolmiota sekä heijastinliivejä. Sveitsissä vain varoituskolmio on pakollinen. Onnettomuustilanteessa tulisi aina ottaa yhteyttä poliisiin (Ranska puh. 17 Sveitsi puh. 117) ja auton paperit on aina oltava mukava. Älä kuitenkaan jätä alkuperäisiä autoon varkauden varalta.

Parkkeeraamiskäytäntö eroaa hieman Suomesta. Keltaisin viivoin aidatuille alueille ei saa pysäköidä autoa. Valkoisein ruutuihin saa pysäköidä maksua vastaan. Siniset ruudut ovat ilmaisia, mutta parkkikiekko on välttämätön. Parkki aikaa on tunti (voi olla enemmänkin), joten yleensä sinisissä ruuduissa saa olla käytännössä 1,5 tuntia. Auton saa kadun viereen parkkeerata meno- tai tulosuuntaan.

Jos ei ole autoa

Jos sinulle ei ole autoa, alueelta löytyy paljon autovuokraamoja, joista menopelin voi lainata. Kannattaa myös pitää silmällä CERN markettia, sillä ihmiset myyvät siellä omia autojaan usein melko edullisestikin. Sveitsissä on lisäksi hyvin toimiva julkinen liikenne.

CERN marketin löydät (palvelu vaatii rekisteröitymistä):

<https://espace.cern.ch/cern-market/default.aspx>

Yleiset kulkuneuvot

CERN on aivan Euroopan ytimessä ja erinomaisia matkustamismahdollisuuksia kannattaa käyttää hyväksi. Jos omaa autoa ei ole tai ajaminen ei huvita voi käyttää hyvin toimivaa julkista liikennettä.

Bussi ja ratikka aikataulut Genevessä ja Ranskan lähialueilla:

<http://www.tpg.ch/fr/index.php>

TPG tarjoaa perjantai ja lauantai öisin yöbussi mahdollisuuden. Yö bussilla (N16 ja N56) on mahdollista päästä mm. rautatieasemalta CERNiin ja Saint Genisin Kylään klo 00.00- 04.00 välisenä aikana. Lisää tietoa saat

<http://www.noctambus.ch/horaires.htm>

Pitkänmatkan linja-auto aikataulut:

<http://212.203.98.98/WD160AWP/WD160AWP.EXE/CONNECT/GRweb>

Juna-aikataulut löydät:

Sveitsi: <https://www.sbb.ch>

Ranska: www.sncf.fr

Lukuisat lentoyhtiöt lentävät Geneven lentokentältä ympäri maailmaa. Listan eri lentoyhtiöistä löydät Geneven lentokentän sivuilta

<http://www.gva.ch/en/desktopdefault.aspx/tabid-37/>.

Kaupat

Kauppojen aukioloajat eroavat paljon Suomessa totutusta. Useimmat kaupat ovat auki vain klo 19.00 asti. Ruokakaupat ovat yleensä auki 19.30 asti ja jotkut ostoskeskukset voivat olla auki jopa klo 21.00.

Monella pienemmällä kaupalla on tapana sulkea ovensa ruokatunnin ajaksi eli klo 12.00–14.00/14.30. Suurin osa ruokakaupoista pysyy kuitenkin auki. Lauantaisin kaupat ovat useimmiten ruokatunnilla auki. Sunnuntaisin kaupat ovat kiinni poikkeuksena muutamat pienemmät ruokakaupat, jotka ovat auki puoleenpäivään.

Tarvittaessa Geneven lentokentältä löytyy Migros-ruokakauppa, joka on auki jokaisena viikonpäivänä klo 8.00–21.00

Yleisesti ottaen ostokset voi maksaa suomalaisilla pankkikorteille (myös Visa Electron -kortilla). Mahdollisista maksuista kannattaa tiedustella omalta pankilta.

Arkipyhät

Arkipyhät vaihtelevat niin maan kuin asuinalueen mukaan. CERNissä sovelletaan osittain sekä Ranskan, että Geneven kantoonan systeemiä. CERN on lisäksi suljettuna 2 viikon ajan joulutammikuussa. Tämä joululoma ei vähennä työntekijän lomakertymää.

Viralliset vapaat CERNissä sekä Geneven ja Ranskan kouluissa löytyvät

<http://public.web.cern.ch/User/Institute/Organization/OfficialHolidays/OfficialHolidays.html>

Rajan ylittäminen

Kummallakin valtiolla on omat sääntönsä siitä mitä rajan yli saa kuljettaa. Tullivirkailijoilla on oikeus pysäyttää ja tarkastaa autot. Ajankohtaiset säädökset voit tarkistaa tullien sivuilta. Muista pitää passia tai henkilökorttia mukana.

Sveitsi: <http://www.ezv.admin.ch/?lang=en>

Ranska: <http://www.douane.gouv.fr/>

Kielen opiskelu

Ranskan kielen opiskeluun kannattaa panostaa erityisesti, jos tarkoitus on viipyä alueella pitempään. CERNin ulkopuolisten asioiden hoitamista helpottaa huomattavasti se, että osaa edes vähän ranskaa. Eikä tätä erinomaista mahdollisuutta opiskella uusi kieli kannata jättää väliin.

CERNissä työskentelevien (ja joissain tapauksissa puolisoidenkin) on mahdollista hakeutua CERNissä järjestetyille ranskan kursseille (myös englannin kursseja järjestetään). Omalta esimieheltä kannattaa kysyä maksaako oma osasto kurssin. Kursseja järjestetään eritasoisia. Esimerkiksi aloittelijatason kurssi kestää 10 viikkoa

(6h/viikko) ja maksaa 840CHF. Vaikka periaatteessa CERNissä pärjää englannilla, (esimerkiksi) monella osastolla on henkilökunnan kokoukset ranskaksi.

Alueelta löytyy monta muutakin paikkaa jossa kieltä voi opiskella vaikka koko perheen voimin. Läheisessä Balexertin ostoskeskuksessa esimerkiksi toimii MIGROS kielikoulu, joka tarjoaa monentasoisia kursseja eri kielillä. Lisäksi CERNin naistenkerho tarjoaa mm. joitakin Ranskan tunteja viikossa (muitakin kieliä ja aktiviteetteja on tarjolla). Kannattaa rohkeasti kysyä ja löytää se oma paikka. Tietoa saa myös CERNin Social Affairsin kautta.

AngloInfon sivuilla annetaan vinkkejä kielikouluista.

<http://geneva.angloinfo.com/af/456/geneva-foreign-language-lessons.html>.

Vapaa-aika

CERNin ympäristö tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet vapaa-ajan toimintaan erityisesti liikunnan ja luonnon merkeissä. Lisäksi Geneven keskusta on vain kiven heiton matkan päässä kulttuurineen ja nähtävyyksineen. Geneven kaupungin sivuilta http://www.geneve.ch/welcome_en.html tai www.geneva.info löydät paljon hyviä vinkkejä. Yksi hyvä tapa tutustua alueen pääpaikkoihin nopeasti on osallistua turistikierroksille tai vain lähteä vaeltamaan pitkin katuja ja katso mitä löytää. Lisäksi kannattaa rohkeasti kysyä työtovereilta paikallisista aktiviteeteistä ja erityisesti talvisin laskettelu- ja hiihtopaikoista sekä kesäisin patikointireiteistä.

Kannattaa ottaa huomioon, että jos sinulla ei ole omia talviurheiluvälineitä kannattaa niitä koettaa hankkia esimerkiksi CERN marketin kautta. Monet urheiluliikkeet myös vuokraavat välineitä koko kaudeksi. Lisäksi eri kylissä järjestetään tilaisuuksia, joissa ihmiset myyvät omia käytettyjä välineitään (myös esim. pyöriä kesäisin). Näiden ajankohdista kannattaa kysyä paikallisilta. Kävelystä ja patikoinnista kiinnostuneet voivat taas ostaa reittikarttoja esimerkiksi urheiluliikkeistä ja kirjakaupoista.

Kaikki Geneven alueen elokuvateatterit löydät <http://geneve.cine.ch/home.php>.

Sieltä näkee mitkä näytökset esitetään alkuperäiskielellä ja mitkä on dubattu Ranskaksi (yleisesti ottaen elokuvat ja televisio-ohjelmat dubataan). Ranskan puolella Ferney Voltairin kaupungissa (www.cinema-voltaire.net) näytetään toisinaan myös englanninkielisiä elokuvia.

CERNissä toimii useita eri kerhoja joihin koko perhe voi osallistua.

Listan niistä löydät seuraavan linkin takaa.

<http://user.web.cern.ch/user/Communication/SocialLifeActivities/Clubs/Clubs.html>

Genevessä toimii myös 1949 perustettu Nordisk Club. Siellä voi tavata eri pohjoisista maista tulevia ihmisiä. Vuosittain klubi järjestää erilaisia tapahtumia niin nuorille kuin perheillekin. Klubi auttaa myös alueelle muuttavia käytännön järjestelyissä kuten asunnon etsimisessä. Kannattaa siis rohkeasti ottaa yhteyttä. Klubin jäsenyydestä peritään pieni vuosittainen jäsenmaksu. Lisätietoa saat

<http://www.nordics.ch/index.php>.

Geneven alueen urheiluhalleja, uimahalleja yms. löydät seuraavan linkin takaa (sivuja ei päivitetä, joten osa tiedosta voi olla vanhentunutta) http://www.cagi.ch/en/Clubs_sportifs_Geneve.htm. Kannattaa myös seurata oman kunnan tarjontaa kunnan kotisivujen kautta. Esimerkiksi Meyrin <http://www.meyrin.ch/jahia/Jahia/cache/offonce/administration/sports;jsessionid=A18EFA91B8C9A10C593481FE86383011>

YHTEYSTIETOJA

	Puhelinnumero	Sähköposti
CERNissä		
CERN vastaanotto	(+41 22 76) 78484	cern.reception@cern.ch
CERN hostelli	(+ 41 22 76) 74481	cern.hostel@cern.ch
Rekrytointi		Recruitment.Service@cern.ch
Sosiaalitoimisto	(+ 41 22 76) 74201	social.affairs@cern.ch
CERNin hätänumero	74444	
(ei CERNin puhelimesta)	(+41) 022 76 74444	
GS-department (mm. vihreät kilvet)	(+ 41 22 76) 73683 / 74407	
Installation service	(+ 41 22 76) 74683 / 73962	installation.service@cern.ch
Ranskassa		
Ranskan suuntanumero	+33	
Euroopan hätänumero	112	
Poliisi	17	
Palokunta	18	
Samu (lääkäri 24h)	15	
Genevessä		
Sveitsin suuntanumero	+41	
Poliisi	117	
Palokunta	118	
Ambulanssi	144	
Myrkytystietokeskus	145	
Helikopteri	1414	
Tiedustelut Suomenkielinen pyhäkoulu	Taina Onnela +33 450 412 457	taina.onnela@sfr.fr

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

- CERN
www.cern.ch
- CERNin karttapalvelu
<http://maps.cern.ch/mapsearch/>
- CERNin naisten kerho:
tarjoaa kattavan tietopaketin alueelle asettumisesta koko perheelle sekä tietoa hyödyllisistä linkeistä. Tiedot löytyvät kerhon sivuilta kohdasta Linus
<http://club-cwc-newcomers.web.cern.ch/club-cwc-newcomers/>
- CERNin User's Office:
antaa tietoa CERNiin tulosta ja alueelle asettumisesta
<http://ph-dep-usersoffice.web.cern.ch/ph-dep-UsersOffice/>
- CERNin HR-sivut:
tarjoaa kattavan tietopaketin CERNin sisäisistä asioista sekä CERNiin tulosta ja lähialueesta.
<https://hr-dept.web.cern.ch/hr-dept/>
<https://hr-services.web.cern.ch/hr-services/>
- CERN market, josta voit etsiä asuntoja, huonekaluja yms.
<https://espace.cern.ch/cern-market/default.aspx>
- Housing service
<http://housing-service.web.cern.ch/housing-service/>
- Geneva Welcome Centre
- <http://www.cagi.ch/en/qui-sommes-nous-but-cagi.php>
- Työskentelymahdollisuudet CERNissä
<http://user.web.cern.ch/user/Institute/Jobs/Jobs.html>
- Yleiset kulkuneuvot (Geneve ja lähi Ranska)
<http://www.tpg.ch/fr/index.php> (bussi ja ratikka)
<http://212.203.98.98/WD160AWP/WD160AWP.EXE/CONNECT/GRweb>
(Linja-auto)
<http://www.sbb.ch/> (Juna)
- Geneven kansainvälinen lentokenttä
<http://www.gva.ch/en/desktopdefault.aspx>
- Yleistä tietoa Ranskassa ja Sveitsissä asumisesta sekä alueen tapahtumista englanniksi löytyy
<http://www.angloinfo.com/>
- Meyrinin kunnan sivut
<http://www.meyrin.ch/jahia/Jahia>
- Saint Genis Pouillyn kunnan sivut
<http://www.saint-genis-pouilly.fr/>